

FFblaðið

BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

Nr. 327

Hósdagur 7. oktober 2004

12,-

Frá fiskimanni til trúboðara

Herfyri kom út bókin "Johan" við undirheitinum "Fra fisker til menneskefisker".

KÄRCHER

Vit eru einaumboð fyrri KÄRCHER trystapulanum til ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen - Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn - Tlf. 31 34 42

Lívsins salt

Vit hava verið í Ibiza og hugt eftir saltframleiðslu.

Síða 12

Sveisi- og trygdarútgerð til skip

petur & petur + 320870

P/f Sveisingahandilin
Mykinesgøta 8
Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 311909 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

Neptun og Nólsoy

Vit hava meira tilfar um vanlukkurnar í 1934, sum kostaðu 43 fiskimonnum lívið.

Síða 18

FF-formaður í ringari tíð

Vit hava eina lýsing av Dánjal Klein, sum var formaður í FF 1941-1952.

Síða 9

Vit selja DAEWOO bátamotorar

frá 70 hk til 1.000 hk

Umboð: Thorleif Samuelson
Undir Gráasteini 68 - Tórshavn
Tlf: 31 77 13 - Fartlf: 28 31 38
E-mail: thorsam@post.olivant.fo

Málið um uppboðssølu:

Tað ber ikki til at sleppa endanum

Síða 6

100% tryggjeika?

Tí velja fleiri og fleiri maskinmeistarar Mobil smyrjio!ju!

Mobil Oil Føroyar

Mobil Oil Føroyar
Mykinesgøta 8, Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 319354 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

petur & petur • 320870

Umvælingar av bátum

KREA FO · TEL 44 93 39

Einasta góðkenda glasfiburbátasmiðjan í Føroyum.

Alt glasfiburarbeiði verður gjørt í góðkendum verkstaði.

Alt umvælingarbeiði á einum staði: leingjan av bátum, søla og íseting av motorum, - og so hava vit teir sera væl umtóktu slengrikjølarnar.

Ring ella kom inn á gólvið.

Ein góð tænasta!

AWI BOATS SERVICE SP/F

Rókahavnin 10 · FO-620 Runavík
Tel 448585 · Fartel 218585 · Fax 448785
awi@post.olivant.fo · awi.fo

Elmar Jacobsen (høgrumegin á myndini) og Hans Erik Djurhuus niðri á keiðkinum í Søldarfirði. Vinstrumegin sæst nýggi goymslubygningurin hjá Hera Thomsen.

Orð og mynd: Anna Henze

Teir ganga fyri heilsunar skuld

Hesir báðir pensióner-
aðu søldfirðingarnir
ganga túr hvønn morg-
un. Onkuntíð ber leið-
in inn eftir landsveg-
num, ella, sum her,
fram við sjónum. Hend-
an dagin hava teir ging-
ið inn eftir Gerðisvegi,
niðan á Garðar, oman
aftur á landsvegin og
víðari oman til sjóvar-
málan, har teir gingu
norð eftir vegnum í
fjøruni og út aftur á
oljukei. Haðani bar leið-
in aftur til hús. Teir
skiltust við Bønhúsið,
men fyrst stóðu teir
eina góða løtu og
gjørdu ta, eftir øllum
at døma, hugnaligu sam-
røðuna lidna. Hvat mun-
di evnið vera hesa ferð?

"Vit ganga hvønn dag
uttan sunnudag;" siga
teir, "tá halda vit frí!"

Sunnudag fara báðir
í Guds hús, sum teir
hava verið vanir frá
barnsbeini av. Elmar
fer í Elim, og Hans
Erik fer í Bønhúsið.

"Vit ganga einar fimm
kilometrar um dagin,
tað tekur umleið ein
tíma!" Siga teir báðir
at enda.

SELJARI SØKIST

Av li at selja av retail, catering og
fiskum vörum er í stöðugari menning
søkir P/F United Seafood eftir seljara.

United Seafood elgur / fiskavirkir og eru
hesi spjodd um alt landið.

Felagið hevur drúgvar royndir við at
hagreiða øll fiskasløg, serliga upps, losk,
frýsu, svartkalva og kongafisk.

Vørunar, ið virkaðar verða, eru á høgum
góðskustigi og fevna um m.a. frystar vørur,
saltaðar vørur, feskur vørur, catering
vørur og retail vørur.

Uppgávurnar hjá seljaranum verða m.a.

- samstarv og samskipti við
køyparar av vörnum
- samstarv um keyp av rávörum
- samstarv við søluleiðslu og virkisleiðarnar

Ynskilið er at umsøkjari hevur hesar tørlakar

- relevanta útbúgving á passandi støði
- kunneika til og royndir innan sølu
av fiski
- kunneika til framleiðslu á fiskavirkjum
- góðan málkunneika
- góð samstarvs- og kommunikationsevni

Allar umsóknir verða viðgjørdar í trúnaði.
Umsóknarfreistin er 25. oktober.

Um áhugi er fyri hesum starvi, kunna
tygum seta tygum í samband við:

UNITED SEAFOOD, P/F Føroya Fiskavirking
att: Símun P. Jacobsen
Postboks 218
FO-110 Tórshavn, Føroyar
Tel +298 35 55 55
Fax +298 35 55 50

UNITED "Fish products from pristine waters"
seafood

Ein kempa farin:

Til minnis um Mallu

Tann 15. september doyði Malla Jacobsen í Svínøi, 102 ára gomul. Malla er væl kend av okkara lesarum. Vit hava javnan verið inni á gólvinum hjá hesi megnað kvinnu, og hon hevur dugað so sera væl at greitt frá.

Malla upplivdi bæði eitt langt og eisini eitt gott lív. Hon livdi eisini í eini tíð, sum vit yngri neyvan duga at ímynda okkum.

Longu sum barn upplivdi Malla nakrar dramatískar hendingar í heimbýgdini.

Tann fyrri var 20. desember 1912, tá svínøiarbáturin "Jarnbardur" varð ásigldur av enskum trolara, og 5 av 7 monnum druknaðu.

Longu árið eftir í 1913, tann 13. december, tá Malla var 11 ára gomul, varð Svínøi aftur rakt av vanlukku, tá seksmannafarið "Havgásin" gekk burtur í íðuni á Lundaskor.

Soleiðis varð Svínøi byggd hart rakt av sorg, tá tveir bátar við 11 av bestu monnunum í bygðini fórust innan fyri eitt ár. Slíkt setur síni spor í einum barnasinni.

Hevur upplivað allar broytingar Malla upplivdi stórt sæð allar tær broytingar, sum kundu upplivast. Samfelagið í dag kann ikki sammetast við samfelagið tá ið hon var ung. Fyri 100 árum síðani fanst neyvan ein einasti hentleiki í Svínøi, sum vit í dag rokna sum eina sjálffylgja. Vit kunnu bert hugsa um tað at hava rennandi vatn í køkinum sum eitt dømi.

Vit kunnu eisini hugsa um møguleikarnar at ferðast. Malla greiddi einaferð frá, tá ið hon sum ung skuldi fara úr Svínøi til Havnar við einum ullarsekki. Fyrst vóru tey fædd við báti yvir á

Depil á Borðoyggi. Hagani gingu tey yvir fjøll til Klaksvíkar, har tey mátti gista. Dagin eftir fóru tey við báti til Gøtu, har tey eisini máttu gista, inntil tey fingur fart til Havnar. Í Gøtu var einki gistingarhús, so tey máttu biðja sær hús. Dagin eftir fóru tey til gongu yvir á Skipanes, haðani mjólkarbáturin fór til Havnar.

Í dag kann sami túrur gerast við tyrllu og tekur tað 15 minuttir.

Uppvaksin saman við Brøðrasamkomuni Brøðrasamkonan kom rættiliga tíðliga til Svínøi, og Malla hevur alt sítt lív hoyrt til samkomuna.

Um hetta greiddi Malla soleiðis frá í "Leirkerinum" fyri nøkrum árum síðani:

Tað fyrsta sum eg minnst, var tá ið Gamli Sloan kom til Svínøi. Hann búði í barnaheiminum hjá mær, sum kallast í Yvirstovu. Eg hevði kamar tætt við køkin. Hann helt seg mest í køkinum, tí har var heitt, og varmi var ikki í hvørjum rúmi sum nú.

Hvønn morgun ið eg kom upp, kom hann ímóti mær, legði hondina á høgdið á mær og segði: "Tro på Jesus."

Hetta gjørdi sítt til, at eg so tíðliga varð vakt av orði Guds. Eg havi verið 7 ára gomul tá. Eg minnst tað, av tí at húsini hjá okkum vórðu byggd, tá eg var 7 ára gomul, og eg fór í skúla, meðan vit búðu í teimum gomlu húsunum.

So gekk tíðin. Ymiskir aðrir komu eisini út at halda møti: Jens av Reyni, Arthur Brend, Jens Klæmint og aðrir. At byrja við vóru møtini hildin hjá okkum, men tað var so skjótt at møtini vórðu hildin í Gulakstovu, beint omanfyri hjá okkum, tí har var so stór roykstova. Christian á Rókin og Hanus Lind vóru teir fyrstu ið vitnaðu. Jákup hjá Jensi vitnaði seinni. Teir plagdu at hava møti saman. Roykstovan var full av fólki.

Jens Klæmint og Jákup Hendrik (Isaksen), bróðir hansara, komu javnan á hvørjum vetri. Tá vóru teir ungir menn, og eg var smágenta.

Eg var altíð so glað, tá ið menn komu út at halda møti og sat á hvørjum møti, teir hildu. Sá eg teir ganga úti, segði eg við vinkonurnar hjá mær: "Komið latið okkum fara aftan á teimum, tí tað er vist, at teir fara at tosa við okkum!"

Vit so gjørdur, og teir spurdu okkum um ymist, men ongantíð fingur teir nakað svar, tí vit vóru so ómetaliga smáðnar.

Vildi ikki giftast inn Malla hevur ikki verið nógv úr Svínøi, men í 1927 fór hon á húsarhaldsskúla hjá Sjarlu Nielsen.

Malla varð tá blivin forlovað við Edvard Jacobsen, men tey giftust ikki, fyrr enn tey vóru 29 ára gomul. Malla dámdi

nevnliga ikki at giftast inn. So tey fóru at byggja, og húsini stóðu í gerð í tvey ár. Tá húsini vóru liðug giftust tey.

Tað skal sigast, at Edvard var ein serligur persónur. Hann var tiltikin góður prædikumaður, og ikki minni góður frásøgumaður. Zacharias Zachariassen fekk, meðan tíð var, skrivað hansara søgu, og kom hon út í bókini "Minniligar Hendingar", sum er eitt virðismikið íkast til okkara fiskimannasøgu. Vit takka Zachariasi fyri hansara avrik. Av tilvild hava vit í dag eina grein um Dánjal Klein, sum eisini er ein partur av hesi søgu. Og eitt av tí, sum greitt verður frá um, er tá Edvard boðaði skiparanum á "Polo" frá, at um Dánjal ikki slapp við aftur, so fekk hann heldur ongan svínøying við.

Malla altíð gestablið Gestabliðni hjá Mallu var tiltikið. Til Svínøi komu nógv fremmandafólk. Millum hesi eisini slík sum komu út at halda møtir og tilíkt. Og hesi hildu øll til hjá Mallu og Edvard, har ikki var spart uppá blýðskapin.

Og tað kann undirritað eisini váttat, at Malla var sera blið. Eg eri komin til Svínøi nærum árliga seinastu 25 árin. Og illa bar til at siga seg hava verið í Svínøi uttan eisini at hava verið inni hjá Mallu. Her fæddi ein seg eisini heima. Tað gingu ikki nógvir minuttir fyrr enn ketilin varð settur út á og kakan kom á borðið.

Malla Jacobsen í Svínøi, fødd 23. juli 1902, andaðist 15. september 2004, 102 ára gomul.

Tað er júst ein slík kensla av at vera væl komin, eisini í øðrum húsum í bygðini, sum hevur gjørt tað til eitt so stórt upplivsi at koma til Svínøi. Tann sjónvarpssendingin, sum sjónvarpið endursendi beint áðrenn Malla doyði, lýsti hendan eginleikan hjá henni á ein serligan hátt.

Børnini

Malla og Edvard fingur fyra synir og eru teir:

- Bjarni, f. 1932, giftist í 1955 við Rasmundu Frederiksen úr Kunoy.
- Helgi, f. 1935, giftur í 1969 við Áslu Heinesen úr Klaksvík.
- Atli f. 1938, giftur við Hildibjartu av Eiði
- Ingi, f. 1941, giftur í 1968 við Bjørgu Jensen úr Havn

Synirnir hava allir verið raskir sjó- og fiskimenn eins og pápin.

Skipaði fyri hoyggingini Tað at vera fiskimannakona og ikki minst á útoyggj hevur kravt sín "mann". Konan skuldi jú

skipa fyri stórt sæð øllum. Og Malla var ótrúliga røsk. Hon bakaði í hvussu er breyð til hon var 99 ára gomul. Boksen var full av breyði, tí, sum hon segði, doyði hon, skuldi "dreingirnir" ikki hava breyðmangul fyrstu dagarnar. Teir hava nevniliga vitja nógv úti í Svínøi. Bjarni tók eisini til, tá hann tað um mammu sína við jarðarferðina, um hvussu dugnalig hon var. Burtur úr ullini av seyðinum kundi hon tilevna stórt sæð øll pløgg!

Og so var Malla alla sína tíð "hoyggingargeneralur" yvir einum stórum parti av hoyggingini í Svínøi. Heilt fram til hon var 97 ára gomul var hon fyrsti "maður" í bønnum, tá terri var. Malla segði soleiðis, at tað var sjálvsagt ymist til terra. Men hoyggið kom altíð inn.

Hevði rimmar 100 ára dag 100-ára føðingardagurin hjá Mallu fyri tveimum árum síðani er ein minniligur dagur, sum ikki verður gloymdur av okkum sum vóru við. Veðrið var av tí fagraða, og tað vóru nógv hundrad fólkin í føðingardag. Tað sigur nakað um, hvussu kend og væl umtókt Malla var.

Hon hevur seinastu tíðina búð í einum sambýli í Klaksvík, og her hevur hon havt tað gott. Men fyri einum mánaði síðani, fekk hon eitt strik. Og nú var hennara tíð farin.

Tey vóru nógv sum høvdu leitað til Svínøi at fylgja Mallu, og gjørdist hesin dagur eisini eitt vakurt minni um hana.

Minnini um eina merkisvinnu standa eftir og tað hevur verið ógvuliga stuttligt at kent Mallu.

6.

Her fer Malla seinastu ferð úr tí sali, sum hevur verið stórir partur av hennara lívi.

Bróðursomurin, Páll Poulsen, sonur Símun á "Polo" ber á grøvini eina seinastu heilsan til fastrina.

Skriva útnorðursøgu

Ein bólkur við granskarum úr Grønlandi, Íslandi, Noreg, Danmark og Føroyum hevur tikið seg saman at skriva eina felagssøgu um Útnorður. 3. fundurin í hesum sambandi var á Hotel Hafnia í døgnum 12.-15. september.

Formaðurin í granskingarbólknum er Daniel Thorleifsen, sum er lektari í søgu við Ilisimatusarfik (Fróðskaparsetur Grønlands). FF-blaðið hitti hann, áðrenn hann fór aftur til Grønlands.

Uppá fyrispurning, hví teir hava havt fund í Føroyum sigur Daniel Thorleifsen:

Útnorðurráðið samtykti í september 2000 at heita á Føroya landstýri, Grønlands landstýri og íslendsku stjórnina um at fáa í lag eitt samstarv um dokumentatión og søgu-skriving í útnorði. Vit vóru fleiri granskarar, sum hildu hetta vera eitt sera skilagott tiltak og tóku okkum saman. Fyrsta fundinum skipaðu vit fyri í Grønlandi. Hann var í Ilulissat í døgnum 20.-24. september í 2002. Á hesum fundi vóru lunnar lagdir undir arbeiðið. Næsti fundurin var á Ísafirði í Íslandi 18.-21. september 2003. Nú áttu Føroyar tær.

Tú ert formaður í bólkinum, hvørjir eru hinir?

Á fundinum í Illullissat vóru Jón Th. Thór, Ísland, Jóan Pauli Joensen, Føroyar og eg sjálvur valdir í stýrisbólkin. Á fundinum í Ísafirði var norðmaðurin Alf Ragnar Nielsen, sum er savnvørður á Lofotmuseet, valdur afturat í stýrið. Teir fara eisini allir at skriva partar av søguni, sum verður í trimum bindum. Arbeiðstitulin er Vestnorsdisk. Fælles-historie. Harumframt eru fleiri onnur sum hava lut-tikið á fundunum. Úr Føroyum hava Elin Súsanna Jacobsen, Erland Viberg Joensen, Rolf Guttesen og

Fundurin á Hotel Hafnia í September 2004. Daniel Thorleifsen, grønland við endan. Aftan fyri hann Alf R. Nielsen, Noreg. Jón Th. Thór, Ísland. Jóan Pauli Joensen og við vordíð Ole Marquard, rektari á Ilisimatusarfik og Søren Thuesen, deildarleiðari á Institut for Eskimologi, Keyptmannahavn.

Andras Mortensen luttikið.

Daniel Thorleifsen er sera væl nøgdur við fundin í Føroyum, sum hann heldur vera sera væl fyrireiðaðan:

Vit komu eitt stórt fet víðari á hesum fundinum. Vit fingur sett ritstjórar at taka sær av teimum einstøku bindunum, og vit fingur mestsum skrivað dispositiónina fyri øll trý bindini. Men ein dispositión kann altíð verða broytt. Tað, sum hevur stórst týðning, er, at vit fingur sett ritstjórar. Ritstjórin á 1. bindi, sum er **Oldtid og middelalder (1500-1918)** verður Ole Marquard, Grønland og ritstjórin á seinasta bindinum **Det 20. århundrede** verður íslendingurin Jón Th. Thór. Teir eru allir sera væl kvalifiseraðir søgumenn.

Eru tað bert menn, sum

skriva útnorðursøguna?

Nei, tað eru fleiri kvinnuligir granskarar uppi í. Vit koma sjálvandi at síggja til at tað verður eitt genusperspektiv í hesum bókaverki. Úr Føroyum er Elin Súsanna Jacobsen, lektari á Søgu- og sam-felagsdeildini og frá Ilisimatusarfik Gitte Tróndheim, ið annars er gift við færoyngi, ið býr í Nuuk. Tað eru eisini konufólk bæði úr Íslandi og Danmark.

Daniel Thorleifsen leggur afturat, at tað verða eisini onnur enn tey, sum hava tikið lut á fundunum, sum fara at skriva søguna. Hesin spurningurin er ikki heilt avgreiddur enn, sigur hann, tá hann vísir okkum tað fjølbroytta innihaldið, sum dispositiónin leggur upp til, og FF-blaðið vil fegin hava at vita um fiskimenn, veiðumenn og verkafólk eisini fáa innivist í hesi Útnorðursøguni. Daniel

Thorleifsen sær út sum um tað verður spurt býtt:

Sjálvandi verður alt hetta ein partur av útnorðursøguni. Tað eru so nógvir av granskarunum í bólkinum, sum hava fingist við hetta. So tað skulu teir síggja til kemur upp í part. Sjálvur fái eg við at skriva grønlandska fiskivinnusøgu. Jón Th. Thór er ritstjóri fyri eini internationalari Norðuratlantiskari Fiskivinnusøgu og hevur sjálvur skrivað doktararitgerð um íslendskan trolarafiskiskap. Jóan Pauli Joensen er kendur fyri bókur sínar um slupptíðina og klippfiskaframleiðslu. Andras Mortensen hevur skrivað eitt monument um tann føroyska árabátin. Harafturat hevur Erland Viberg Joensen skrivað um lossingarmenn. Hesin parturin fer at hava stóran týðning. Vit fara sjálvandi eisini at leggja dent á sambandið, sum hevur verið millum lond-

Útferð í sambandi við fundin í Ilulissat í 2002. Báturin er ein gamal prestflutningsbátur.

Luttakarar á fundinum í Ilulissat í 2002.

ini gjøgnum tíðirnar á so mongum økjum.

Hvør skal fígga hetta stórverkið?

Tað er sum við øllum øðrum bókaverkum. Vit mugu út at søkja stuðul til tað. Tá eg komi heim aftur til Grønlands, fari eg at nýta tíðina til at kanna teir móguleikar sum eru, men eg rokni við, at áhugin fyri hesum bókaverki er so stórir, at tað kemur at eydnast. Ein útnorðursøga er ikki skrivað fyrr.

Umframt at hava sitið á fundið, so hevur eisini tíð verið avsett til útferðir. Átlanin var at fara eina útferð við Norðlýsinum sunnudagin, men hon varð avlýst fyri veður. Væðrið ávirkaði eisini fundin á annan hátt, sigur Daniel Thorleifsen:

Knut Helle professari, ið var umborð á Norðnu úr Bergen, slapp ikki í land mánamorgunin, tá hann skuldi halda fyrilestur, so hann slapp ikki framat fyrr enn týsmorg-

unin. Men Knut Helle helt, at tað var áhugavert at verða umborð undir slíkum umstøðum. Tað hevði hann ikki roynt fyrr.

At enda takkar Daniel Thorleifsen fyri gestabliðni. Ikki minst Tórs-havnar Býráð sum bjóðaði fundarluttakarunum til nátturða í Hornahús-unum týskvæðið tann 14. september.

Tað var stak hugnaligt at sita til borðs í teimum húsunum. Tað tykist sum Tórshavnar Kommuna leggir stóran dent á tað søguliga. Eg var sera hug-tikin av framløguni sum Jens Pauli Nolsøe og Kári Jespersen høvdu um Havnar Søgu á fundinum. Tit kunnu verða stolt, av at søgan um høvuðsstað tykkara verður skrivað.

Eftir hvønn fund, verður eisini givin út ein bóklingur um tað, sum hendi á fundinum. So verður eisini frá fundinum í Føroyum.

Bóndur og Bóndafelagið taka frástøðu frá djórapínslu!

Viðmerking:

Bóndafelag Føroya

Tíðindaflutningurin hesa seinastu tíðina hevur verið merktur av einum sera óhepnum málið, har ein djóraeigari hevur verið meldaður fyri djórapínslu.

Í onkrum færum hevur verið havt á loftið, at slíkt er ikki óvanligt og onkur situr helst eftir við tí fat-

an, at slíkt er vanligt millum bóndur, men tað er als ikki veruleikin.

Tað eru fakstu bóndur sum einans eru bóndur við tí fyri eygað at vinna pening. Orsøkin er í flestu færum tí hesi fólk hava serstakan tokka til djór, umhvørvi og tað lív sum hetta hevur við sær at vera bóndi. At vera bóndi er aloftast ein lívstíllur sum mann annaðhvørt

kann ella ikki kann liva við.

Men landbúnaðurin er hóast alt ein vinnuvegur mong liva av. Eins og í londunum rundan um okkum royna vit færoyingar at menna hesa vinnu sum ikki so langt síðani var tað færoyingar høvdu sum livibreyð. Struktururin í landbúnaðinum er nú tann, at vit hava bóndur sum einans liva av tí landbúnaðurin kastar av sær,

meðan vit eisini hava part-tíðarbóndur, traðarmenn o.s.v.

Sum menniskju eru vit ólík. Vit eru ólík í verumáta og vit eru ólík tá tað snýr seg um ábyrgdarskenu. Summi ganga langt yvir "vanlig mörk" og handfara húsdjór sum tað var talan um menniskju ella børn, summi hava djór sum vanlig kelidýr meðan bóndur flest hava djóra-

hald sum vinnuveg.

Felags fyri okkum øll er at vit í flestu lutum eru undirløgd lógir, kunngerðir og reglur. Hesar eru góðar at hava, men okkara vit og skil er í flestu færum best at halda seg til. At vera bóndi og fáast við djór krevur sera nógv umhugsni og planlegging eins og tað er eitt sera ábyrgdarfult starv.

Tað er, tíverri ógjørlegt

at umganga, at slíkt fyr-kemur, men tá er gott at fólk siga frá soleiðis at tað kemur fyri ein dag og alt fyri eitt verður fyrbyrgt. Djórapínslu tekur Bóndafelagið og bóndur sum heild, harliga frástøðu frá og til alla lukku er tað undantak, at tað kemur fyri.

Johan Hansen:

Fiskimaðurin sum gjørdist trúboðari

Herrin kom út bókin "Johan" við undirheitinum "Fra fisker til menneskefisker". Peter Dahl hevur skrivað bókina. Útgevni er: Lohses Forlag – hjá Dansk Indre Mission.

Bókin snýr seg um lívið hjá hinum 87 ára gamla trúboðaranum innan Indre Mission, Johan Hansen, sum er ættaður úr Kolla-firði.

Bókin er eisini áhuga-verd sum eitt íkast til okkara fiskimannasøgu. Tað kann ikki vera øðrvísi, tá hugsað verður um, at her verður sagt frá søguni hjá einum bygdadrongi, sum var føddur í 1917, og sum eisini hevur havt sínar royndir á sjónum. Seinni í tíðini var hann eisini stjóri á Tórshavnar Sjómansheimi, og eisini frá hesi tíðini veit Johan okkurt forvitnisligt at siga frá.

Bókin snýr seg mest um trúboðaravirksemi hansara. Tey, sum hava áhuga fyri tí, kunnu fáa nógva úrtøku úr hesi lætt-skrivaðu bókini. Frásøgnin um hvussu ætlanin at byggja dansistovu í Kollafirði endaði við at bygt varð eitt missiónshús er eisini áhugaverd.

Bókin byrjar við, at Johan er í kirkju í Kollafirði í 2003. Hetta er ein sermerkt løta hjá honum. Kirkjan hevur havt nógvan týdning fyri Johan gjøgnum alt lívið.

Her telur eisini tað við, at ein bátur hongur uppi í tróðrinum, sum ættin gav kirkjuni til minnis um

beiggja Johan, sum druknaði undir Íslandi, 25 ára gamal. Beiggin elskaði kirkjuna, og hevði ofta tosað um at geva kirkjuni eina gávu, um høvið beyðst. Og høvið gjørdist tað, at hann gekk burtur og ættin lat kirkjuni gávuna!

Tá eitt farvæl kundi vera endaligt Síðan greiðir Johan hugvekjandi frá slupptíðini. M.a. um tá allir menninir fóru avstað fyrst í mars mánaði. Hetta var ein tíð full av rørslum, tí royndirnar høvdu jú víst, at tað vóru ikki allir, sum komu heim aftur. Og so sigur Johan:

Jeg har lyst til at indskyde, at da jeg kom til Danmark og oplevede, hvordan danskere sagde farvel med et smil, vinken og ord om, at "vi ses snart igen", så tænkte jeg: "Jamen, de mennesker er da tossede at sige farvel på den måde!" For mig var det at sige farvel tungt og forbundet med usikkerhed."

Sigast kann at júst hetta er ein partur av føroyska samleikanum.

Sum aðrir dreingir droymdi Johan um at gerast fiskimaður og skipari á slupp, men tá ið hann var 10 ára gamal hendi

nakað sera spennandi.

DFDS fekk nýtt ferðamannaskip "Dronning Alexandrine", sum eftir tátíðini var eins stórt ella kanska størri undur og "Norðena" er í dag. "Drotningin" sigldi eisini á Kollafjørð, og hann minnst fyrstu ferð hon kom hagar, og tað var møguligt at sleppa umborð. Aldursmarkið var 10 ár, og hetta kláraði hann akkurat. Ongantíð hevði hann sæð nakað líknandi, ikki minst uppi á brúnni, har alt messingi skein. Og her gingu yvirmenn í flottum uniformum við gullsnór-um. Tá kom tað í huga hansara, at kanska var okkurt meira spennandi sjó-lív enn at sigla við slupp!

Brotasjógvur beindi fyri sjóverkinum So verður Johan konfirm-eraður og skal fara til skips. Sum 14 ára gamal fór hann við "Milly", sum hoyrði heima í Vestmanna. Manningin var 24 í tali, og tað vóru bert 23 koyggjur. Sum tann yngsti maðurin umborð mátti Johan hava somu koyggju sum ein annar maður. Teir, ið áttu koyggjuna, vóru á hvør síni vakt, og so áttu hann koyggjuna, sum hevði frívakt. Hetta hevði tann fyrimun, at koyggjan altíð var heit, men vansin kundi vera, at hetta vóru bestu umstøður hjá lúsum at trívast í!

Teir mynstraðu á Vestmanna og fóru avstað. Tað byrjaði at rulla og so kom sjóverkurin. Og hesin plág-aði Johan í fleiri ár, men hóast hetta hevði hann framvegis dreyamar um at sigla.

So ein dag í 1937 slapp Johan av við sjóverkin. Í einum stormi fingur teir ein sjógv. Johan lá í koyggjuni ringur av sjó-verki. Sjógvurin fossaði niður í lugarið. Tá rópar skiparin, at allir menn skuldu upp á dekkið. Tá hvarv sjóverkurin sum við eitt. Og Johan endaði eisini sjálvboðin uppi í mastrini at loysa nakrar taljur, sum høvdu sett seg fastar.

Sum árinu gingu kom Johan eftir, at tað var ikki

nógv framtíð í húkaveiðuni, og hann hevði ikki gloymt gullsnórarnar umborð á "Drotningini". Hann ger av at fara á sjómansháskúla í Svendborg. Her hitti hann Astu, sum hann hevur verið giftur við í 63 ár. Hann fór út at sigla aftur við einum seglskipi. Hann fekk síðan lovað kjans við einum A.P. Møller skipi beint undan týsku hersetingini av Danmark. Men hann fekk avboð, og so var sjólvíð liðugt. Fyri at gera eina langa søgu stutta kom hann so við og við inn í missiónsarbeiði og gjørdist trúboðari hjá Indre Mission.

Á Tórshavnar Sjómansheimi Hetta gjørdist tó ikki endin á hansara sambandi við Føroyar og føroyskar fiskimenn.

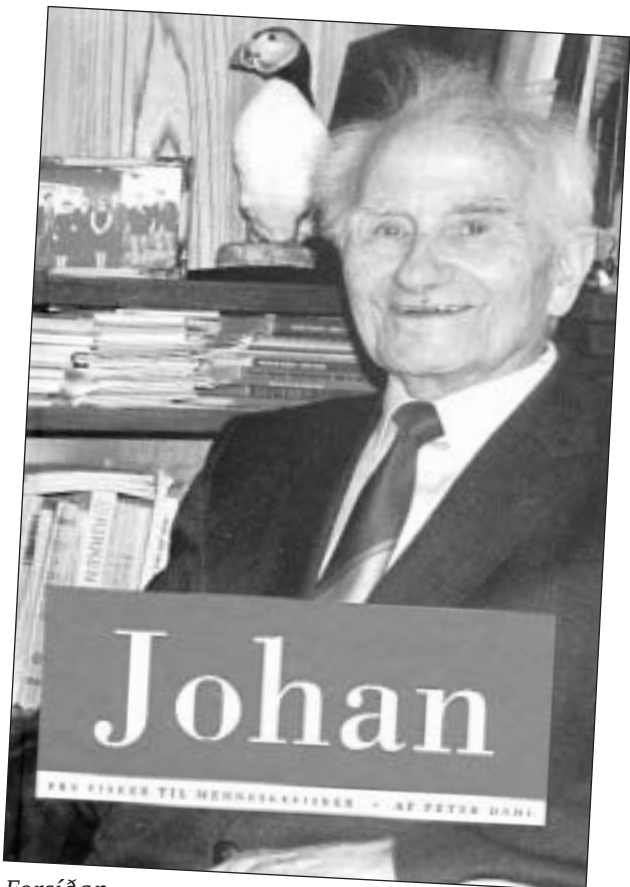
Í 1963 fekk Johan vitjan av formanninum fyri sjómansheiminum í Havn, Sofus Sivertsen. Stjórin, sum hevði verið í nógvar ár, Piddi á Sjómansheiminum, hevði sagt upp, og nú leitaðu teir eftir einum nýggjum stjóra. Ørindini vóru at biðja Johan taka við stjórarastarvinum.

Hetta var ein spennandi avbjóðing. Johan hevði alla tíðina longst aftur til Føroya, og Indre Mission játtaði honum farloyvi í nøkur ár.

Tey bæði Johan og Asta tóku so við leiðsluni á Tórshavnar Sjómansheimi hin 1. október 1963. Hetta var í teirri tíðini, tá sjómansheimið framvegis var av stórum týdningi fyri tað siglandi fólkið, og hetta merkti eisini, at sjómansheimið hevði eina sterka støðu millum fólk.

Og álitið á stjóran fyri heiminum var stórt. Tað hendi javnan, at sjómenn høvdu nógvan pening uppi á sær, sum teir bóðu stjóran hava umsjón við, til teir komu aftur. Pengarnir vóru koyrdir í ein brævbjálva, og eingin bað nakrantíð um kvittan. So stórt var álitið.

Johan greiðir eisini frá einum tí mest kenda virk-seminum hjá sjómans-

Forsíðan á bókini um Johan.

heiminum nevniliga jóla-pakkarnir. Eisini vórðu jólaveitslur hildnar fyri sjómonnum, sum vóru í havn á jolum.

Her greiðir hann frá eini søgu um eitt hollendskt skip, har skiparin partú vildi sleppa avstað beint áðrenn jólaaftan, so manningin ikki skuldi fáa tað gleðina at sleppa í jólaveitslu. Hann legði til havs í ódnarveðri, og tað endaði við, at hann rendi á eitt sker og mátti koma inn aftur. So manningin slapp kortini á sjómansheimið.

Her var ein sera skemtlig hending. Manningin fekk jólapakkar og ein afrikanskur kokkur á hollenska skipinum fekk einar føroyskt bundnar langar undirbuksur. Maðurin dugdi at siggja, at hetta var okkurt klædnaplagg, men hvussu hann enn royndi, fann hann ikki út av, hvussu hann skuldi lata seg í hetta fyri hann ókenda plagg.

Við á veitsluni vóru eisini nakrir enskir trolarmenn, sum væl vistu, hvussu hent eitt slíkt plagg kundi vera. Ein teirra hevði fingið eina skjúrta, so hann fekk býtt um við afrikanska kokkin, og báðir hildu seg hava gjørt kvettið!

Johan greiðir eisini frá teirri syrgiligu hendingini við "Nólsoyar Páll" í 1967, sum páskadag á veg til Grønlands á saltfiskeveiðu, fekk ein slíkan sjógv, at lastin fór út í borðið, og skipið fekk so stóra slagsíðu, at teir sendu út neyðarkall. Sum vit minnst fóru fyra mans í ein bjargingarbát,

og spurdust teir ikki aftur. Umborð vóru nakrir mans, sum sjálvbodnir fóru í lastina at lempa salt fyri at fáa rætta skipið aftur. Lúkan varð skalkað til, men tað eydnaðist at bjarga skipinum.

Teir komu aftur á Havnina, og sjómansheimið hevði lovað at taka hond um manningina. Johan var fyrsti maður umborð og sigur hann soleiðis:

Det syn der mødte mig, da jeg kom ned i lukafet, gjorde et ualmindeligt stærkt indtryk på mig. Alt var tilsyneladende blevet slået løs. Der lå dele af køjer, madrasser, dyner og alt muligt hulter til bulter. Midt i det hele sad en ældre mand, tydeligvis i den dybeste fortvivelse. Hans søn var en af dem, der var gået i redningsbåden, som aldrig blev fundet. "Jeg ville så gerne have været i min søns sted", sagde han, "for han havde kone og børn at forsørge og leve for, mens jeg sådan set har fuldført min opgave her i livet. Hvorfor skulle jeg komme tilbage og ikke min søn?" Det var stærkt at opleve denne mand, som han sad der i hele virvaret med sin sorg og smerte.

Johan fór aftur til Danmarkar, men kom aftur sum ferðaleiðari hjá Felix Rejser, sum skipaði fyri nógvum ferðum til Føroya.

Nú býr hann saman við konuni í Kolding, og hóast aldurin er hann framvegis sera byrgur.

Bókin um Johan er avgjørt verd at lesa.

Johan og Asta í føroyskum klæðum.

Bjargingarútgærð

á sjógv og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkkiútgærð, bjargingar og trygdarútgærð. Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivsisdraktir
- Flótidraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslökkjarar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olvant.fo

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glæðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu ♦ Spunpolyesterlínu ♦ Reyða línu
Terylene/Danlinelínu ♦ Reina Terylenelínu
Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svøvlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum í ymiskum støddum.

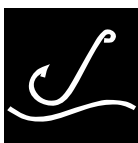
Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

♦♦♦**vælkomin inn á gólvið**

SNØRISVIRKIÐ

í Klaksvík

Tel. 455254 - Fax 457254
www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ

í Runavík

Tel. 473000 - Fax 473001
www.teymavirkid.fo

J. PATURSSONAR GØTA 18

Vit klippa eftir TÍNUM hendi

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnmisnýtarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkomin at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

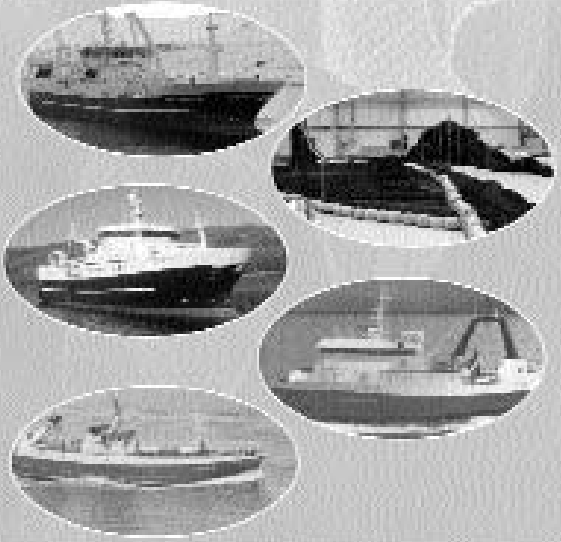
GDMSS-Radioútgærð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgærð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgærð til GMDSS
SYN og Service,
sum vit eisini gera

Vit hava útgerðina til trol- og nótaflotan

- Flóttrol
- Botntrol
- Rækjutrol
- Snurpunótir

VÓNIN

Høvuðsskrivstofa:
Bakkavegur 22
530 Fuglafjørður
Telefon 444 246
Telefax 444 579

Tórshavn:
Viðarnes
100 Tórshavn
Telefon 354 391
Telefax 313 319

info@vonin.com - www.vonin.com

Fiskirannsóknarstovan

Søkt verður eftir verkfrøðingi

Fyri starvsfólk í farloyvi søkir Fiskirannsóknarstovan eftir fólk í eitt 2 ára tíðarskeið til data viðgerð og viðlíkahald av tólum. Starvið umfat- ar viðgerð av m.a. streym-, hita- og saltmát- ingum. Harumframt umfatir arbeiðið eisini viðlíka- hald av tólum eins og at gera tól klár til máting- ar og annað hesum viðvíkjandi.

Umsøkjarar skulu hava verkfrøði prógv við høvuðsgrein innan matematikk, fysikk, geofy- sikk, elektronikk ella samsvarandi øki.

Løn og setanartreytir vera sambært sáttmála millum Fíggjarmálastýrið og avvarandi fakfelag.

Umsóknir við prógvum og c.v. skulu sendast til:

Fiskirannsóknarstovan
Boks 3051
FO-110 Tórshavn

og vera okkum í hendi í seinasta lagi 15. oktob- er 2004.

Meira fæst at vita um starvið við at venda sær til Karin Margrethu H. Larsen á Fiskirannsóknar- stovuni, tlf. 35 39 00.

Nýggj vitan um toskin:

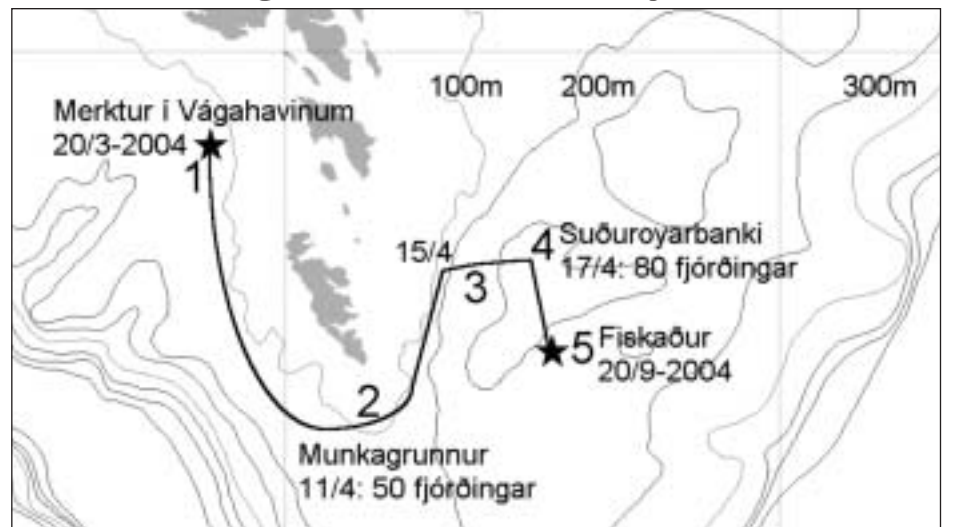
Úr Vágahavinum og út á Suðuroyarbanka

Petur Steingrund
Fiskirannsóknarstovan

Tann 21. september 2004 lat Columbus eitt fiska- merki inn, sum var numm- ar 4723. Columbus hevði fingið tann merкта toskin á Suðuroyarbankanum (Mynd 1) dagin fyri. Hetta var ein sera áhugaverdur toskur, tí tað er sera sjáld- samt at fáa merktan tosk á Suðuroyarbankanum.

Toskurin (70 cm lang- ur) var merktur í Vága- havinum 20/3-2004 (síðst í gýtingini) við einum so- kallaðum goymslumerki, sum skrásetir temperatur og dýpi fleiri ferðir um dagin. Út frá dýpinum ber til at meta um, hvussu toskurin hevur ferðast eftir landgrunninum.

Mynd 1 og 2 vísa ferð- ingina frá Vágahavinum til Suðuroyarbankan. Longu 11/4 var toskurin komin suður á Munkagrunnin (ferðast 50 fjórðingar). Ferðin hevur tá ligið um góðar 2 fjórðingar um dagin. Síðan fór hann norðureftir og 15/4 var hann komin árika Suður- oyarbanka. Ferðin hevur tá verið umleið 5 fjórð- ingar um dagin (20 fjórð- ingar í 4 dagar). Hann setti síðan ferðina upp á umleið 8 fjórðingar um dagin og var longu 17/4 komin yvir um dýpið og upp á sjálvan Suðuroyar- bankan (12 fjórðingar í 1,5 dagar). Restina av tíð- ini var hann stöðufastur á Suðuroyarbankanum. Hann

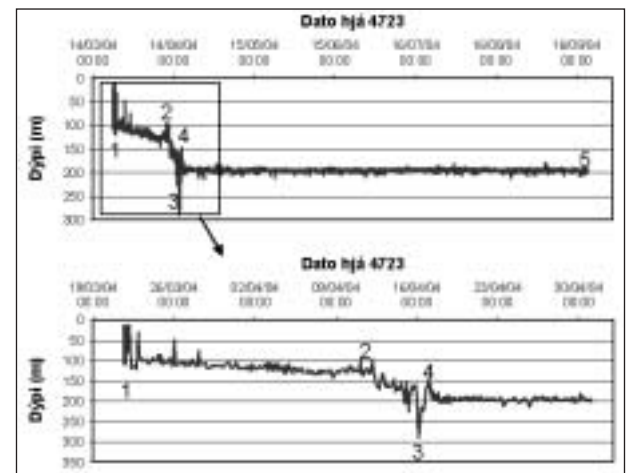

Mynd 1.

fór ongantíð upp í sjógv- in at sveima, men helt seg trúliga niðri við botnin alla tíðina. Tað skal tó við- merkjast, at beint eftir merking fer toskur ofta upp í sjógvin at sveima um náttina, men tað held- ur uppat eftir 1-2 vikum.

Tað tykist ikki vera nak- ar "slingur í valsinum": Toskurin stevndi miðvíst móti Suðuroyarbankanum, eftir at gýtingin var liðug. Tað sær út til, at toskurin kendi væl vegin hagar, tí tað eru eingi frávik frá leiðini (ongantíð vilstur). Vit síggja eisini, at hann ikki fór stytstu leið gjøgn- um Suðuroyarfjørð (mill- um Suðuroynna og Sand- oynna) og út á Suðuroyar- bankan. Toskurin helt seg heldur til umleið sama dýpi meðan hann ferðað- ist, sjálvt um tað var ein longri leið.

Tá toskurin var komin

Mynd 2.

upp á pláss, kendi hann seg heima har, tí hann fór ongar staðir. Toskur er eins og seyður, sum gjarna heldur seg til sama hagan. Vit kunnu siga, at hesin toskurin hevði heimstað á Suðuroyar- banka og tað er sera sann- líkt, at hann eisini helt til har, áðrenn hann fór ta longu leið í Vágahavið at

gýta. At toskur er stöð- fastur, hava merkingar- royndirnar við Føroyar týðiliga víst.

Finningarlønin fyri hend- an toskin var 300 kr + kiloprís. Aftur at hesum luttekur hann í dráttinum um 10.000 kr, sum verður í október. Seinasta freist at lata merkir inn er 27 september.

Vit hava eykalutir á
goyslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

AGN

sild / kúfiskur
makrelur
høgguslokkur
einkultfryst gágga

hava dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

Dánjal Klein:

FF-formaður
í ringari tíð

Vit hava her áhugaverdu søguna um Dánjal Klein, fyrrverandi formann í FF, og um hansara ætt. Her er talan um ein spennandi persón, sum eigur sín part av æruni fyrri, at FF er eitt felag sum roknað verður við.

Seinastu árin hevur FF-blaðið havt fleiri frásagnir frá Gjógv. Greitt hevur verið frá søguni hjá bygdini og eisini støðuni í bygdini. Vit hava tó ikki gjørt nógv burturúr tí, at ein av teim drúgvu formonnum í Føroya Fiskimannafelag var Gjáarmaður.

Hesin var Dánjal Klein, sum í 12 ár var formaður í Føroya Fiskimannafelag, nevniliga frá 1941 til 1952.

Tá vit um dagarnar aftur vóru við Gjógv, hildu vit, at nú áttu vit at royna at seta skjótul á at fáa søguna um Dánjal skrivaða. Vit vóna, at hetta fer at elva til, at vit fáa meira tilfar til vega.

Við Gjógv vitjaðu vit Gunnhild, dóttir Dánjals, og mann hennara Olrik. Vit prátaðu eisini við 91-ára gamla Jógvan Sofus Ferjá, sum minnist Dánjal sera væl. Vit hava tosað við sonin Guttorm, og frá honum hava vit fingið tilfar og myndir. Vit hava eis-

ini hitt Poul Jacobsen í Svínøi, sum hevur verið til skips saman við Dánjali, og sum eisini valdi hann til formann í FF. Út frá tí, sum hesi greiddu frá, og tí skrivliga, sum vit frammanundan hava, skulu vit royna at lýsa henda fyrrverandi formann í Føroya Fiskimannafelag.

Misti pápan tvey ára gamal Dánjal var føddur 1. januar 1883. Hann var ættaður úr húsinum uppi í Geil, yngsti sonur Johan Klein í Sjúrdastovu, f. 1838. Mamm-an var Olivia Angelia Fredriksdatter Joensen, f. 1845. Í eini serligari grein hava vit eina lýsing av henni, sum Absalon Joensen, prestur, skrivaði í 1920.

Sum so mangir aðrir fekk Dánjal eina harða byrjan í lívinum. Hann var bert 1 ára gamal, tá hann misti pápan, og pápi hansara var á sama aldri, tá hann misti pápa sín.

Dánjal var evnaríkur unglingi, og hann hevði

ætlanir um at lesa, men her spældi lagnan eisini inn. Beiggi hansara, Óli Christian, doyði frá 5 børnum, og eingin uttan Dánjal var at taka við sum forsyrgjari. Hann tók hesa ábyrgd á seg og so var hansara lívsleið lögð.

Enn ein vanlagna rakti hesa familjuna. Í 1928 hendi tann syrgiliga vanlukkan umborð á "Acorn", tá eldur kom í ein karbidunk, og sjei av manningini brendust til deyðis. Av hesum vóru 4 Gjáarmenn, og tann yngsti av teimum var tann 16 ára gamli Napoleon, sum var sonur Fríðrík, beiggi Dánjals. Hetta tók honum eisini meint.

At lagnan hevur verið hørð við Gjár bygd sæst eisini á minnisvarðanum í bygdini, har umleið 60 nøvn standa á monnum, sum eru deyðir av vanlukku, teir flestu á sjónum.

Eisini var ein triðji beiggi, Jóan Petur, sum á ungum árum fór til Am-

Helena og Dánjal Klein.

erika, har hann var við í "gullgravararúsinum", sum tá var. Seinast tey frættu frá honum, segði hann seg hava ætlanir um at fara til Suðurafrika í somu ørindum. Síðani hevur einki verið at frætt frá honum. Hann var ikki giftur, so tað hevur heldur ikki nyttað at leita eftir familjuni. Umrødda bræv er enn varðveitt og kunnu vit endurgeva tað í blaðnum.

Konan doyði frá níggju børnum Dánjal giftist úti í Fugloy í 1915 við Helenu, f. Christiansen úr Mittúni, sum er á Kirkju. Hann lat um somu tíð húsini byggja á Heygunum við Gjógv. Dánjal og Helena fingi 9 børn, og Helena doyði í 1934 í

barsilssong við tí tíggjunda barninum, sum eisini doyði. Hetta var ein ring støða hjá einum manni – at standa einamallur við 9 børnum. Einasti møguleikin at forsyrgja børnunum var at fara til skips – tá var heldur eingin almannaskipan, sum kundi taka um endan.

Endin var tí, at 5 av børnunum fóru út til onnur at vera. At børnini kundu fáa hesa hjálp er fyrst og fremst tí næstræklerika fyrri at takka, sum eyðkendi føroyingar. Næstringar og onnur góð fólk bjóðaðu sær at taka sær av børnunum.

Heima við hús hjá Dánjali var støðan tann, at teir elstu dreingirnir, Leivur og Kjartan, vóru farnir til

skips. Tann elsta dóttirin, Brynhild, var 12 ára gomul. Hon varð heima og tók húsið uppá seg, har yngsti beiggin, 2-ára gamli Guttorm, eisini varð verandi. Hetta hevur, sum rímligt er, verið ein ótrúlig ábyrgd at leggja á eina so unga gentu, og hetta sigur eisini nakað um ta barlast, sum slík fólk fingi. Onnur dømi eru um nakað tað sama, og sigast má, at slíkar gentur og kvinnur hava verið hetjur í orðsins sanna týðningi. Tað kann verða nevnt, at Brynhild var heilsuveik, so hon hevur verið ein kempa.

Gunnhild og systir hennara Torgerð fóru til Eiðislæknan, tann kenda R.K. Rasmussen at vera. Rasmussen var ein heilt serligur persónur. Minnið um hann er kanska serliga knýtt at havhestasjúkunum, sum hann og Arthur Rasmussen, seinni Waag, lækni í Vági, saman fingi staðfest. Henda sjúkan rakti serliga konufólk, sum vóru við barn. – Minnið um hann er eisini knýtt at bókinum, sum hann skrivaði um gomul føroysk heimarád.

Rasmussen hevði eisini eitt sera stórt hjarta. Hann var ógiftur, men hevði eina húshaldirsku, og hann tók til sín fleiri børn, sum høvdu mist forsyrgjara. Eitt av hesum børnum átti onkur av teimum, sum var við "Nólsoy", sum gekk burtur í 1934.

Higar komu 10-ára gamla Gunnhild og systirin 8-ára gamla Torgerð. Gun-

Her sæst Dánjal saman við sínum børnum.

Frá vinstri: Dánjal, Leivur, Hjördis, Gunnhild, Kjartan, Bergfríða, Brynhild, Fríðborg, Torgerð og Guttorm.

Gunnhild, dóttir Dánjal, við manninum Olrik. Hon fór til Eiðis at vera hjá Rasmussen lækna, men kom aftur til Gjár at vera í heiminum, tá hon var konfirmerað.

At taka úr
blaðnum

Síðurnar 9,
10, 15 og 16
kunnu takast
úr blaðnum

hild minnst væl, tá hon í krambúðini á Eiði fekk nýggj klæðir, sum læknin rindaði fyri.

Tá lögir vóru kom pápin at vitja, og tá Gunhild hevði fylt 14 ár, fór hon aftur til Gjáar at halda hús hjá pápanum. Her búði framvegis tann yngsti beiggj Guttorm, og tá pápin og beiggjarnir ikki vóru til skips, vóru teir eisini har.

Dótturin Hjördis fór út á Kirkju, og døtrarnar Fríðborg og Bergfríða fóru til Klaksvíkar at vera.

Av børnunum liva Gunhild, Fríðborg, Torgerð og Guttorm eftir.

Fór at handla Rættiliga tíðliga í tíðini fór Dánjal at hava handil. Hetta hevur verið fyrst í øldini. Hann rak úthandil-in hjá Olaf á Stongunum við Gjógv. Í hesum sambandi keypti hann eisini fisk. Og her kom eisini nógur fiskur uppá land. Fyrst í farnu øld vóru 6 áttamannaferðir í bygðini við tilsamans 48 monnum. Og tá væl lá fyrri kom nógur fiskur upp á land her.

91-ára gamli Jógvan Ferjá, sum minnst so sera væl til, minnst enn loddini, sum vórðu brúkt til vektina. har vóru 100 punds lodd, 2 lodd á 50 pund, 20 pund, 10 pund, 5 pund, 2 pund og 1 punds lodd. Sum vanligt var tá, stóð vektinuttanfyri.

Tá hesin handilin helt uppát, vórðu hølini seinni nýtt til dansistovu, samkomuhøli o.t.

Dánjal fór síðani aftur

Guttorm Klein saman við konuni Mariu. Guttorm var verandi heima, tá mamman doyði.

til skips, og sagt verður um hann, at hann var av raskastu monnum. Hann kundi spretta til tveir flekjarar, har tað er vanligt við einum.

"Sleppur Dánjal ikki við, so..." Seinast í 30-unum var Dánjal í fleiri ár við "Polo" hjá Símun Poulsen í Svínøi, sum hevur lagt persón til orðafellið "Tað er bert ein skipari á Polo". Símun Poulsen hevði í nógv ár gjáarmenn við sær, meðan stórir partur av manningini vóru svínøingar. Í bókini "Minniligar hendingar" greiðir Edvard í Svínøi so væl frá hesum. Tað var sera væl millum Símun og Dánjal. Og sagt verður í Svínøi, at Edvard hevði eina sera stóra virðing fyri honum eisini.

Úti í Svínøi hava vit hitt tann skjótt 85 ára gamla

Poul Jacobsen, sum eisini sigldi nógv ár við "Polo". Og tað var vist í 1937, at hann var saman við Dánjal. Poul letur eisini sera væl at honum. Dánjal var raskur og hann var sera væl dámdur umborð. Hann visti nóg og dugdi væl at greiða frá, so manningin sat við andakt og lurtaði eftir honum, tá stundir vóru til tess. Men hann legði ikki fingrarnar ímillum, og hann segði sína meining, tá tørvur var á tí. Afturfyri fekk hann eisini dyggan stuðul frá sínum skipsfeløgum, tá á stóð. Hetta kom eisini at standa sína roynd júst hetta árið. "Polo" var í Grønlandi og fiskaði við bátum. Hetta var vanligur fiskiskapur, men tað nýggja var, at "Polo" nýtti maskinbátar, meðan tað vanliga hevði verið at nýta árarnar. Júst hetta

framstig gav høvi til eina trætu við reiðarið um býtið av veiðuni. Í hesum lá eisini ein ósemja um hvør ið skuldi gjalda fyri bensin.

Manningin valdi Dánjal at tingast um hendan spurning við Kjølbro, sum átti hálva "Polo", og sum var reiðari.

Dánjal visti, at hetta var ein uriaspostur, og úrlitið kundi væl gerast, at hann als ikki slapp við aftur. Tað er sagt, at Edvard tá segði við svágin Símun: "Kemur Dánjal ikki við aftur, so kemur heldur eingin svínøyingur við aftur." Tað var solidaritetur so tað forsló. Men Dánjal kom við aftur. Og umrødda trætan varð eisini loyst.

So Poul hevði sínar grundir til nøkur ár seinni eins og aðrir fiskimenn í Svínøi at atkvøða fyri Dánjali sum formann í FE.

Poul Jacobsen í Svínøi var saman við Dánjal við "Polo", og hann stemmaði eisini uppá hann sum formann í fiskimannafelagnum.

Annars var Dánjal eisini við "Niels Finsen" í 1939, tá teir fingi eina sera ringa heimferð við 250 útróðrarmonnum, sum Niels J. Arge hevur greitt frá í sínum bókum.

Dánjal var ein persónligheit. Tað er eingin ivi um, at Dánjal var ein serstøk persónligheit. Hann var á skeiðnum á fólkaháskúlanum í Føgrulíð í 1904/05. Í ársritinum hjá Føroya Fólkaháskúla, tá hesin varð 50 ár, greiddi Dánjal frá, hví hann fór á háskúlan. Hann sigur:

"Tað var ein royndur lutur, at seinast í níttjándu øld, var tann almenni barnaskúlin í teimum flestu sóknum í Føroyum so fátæksliga útgjærdur og fyribúgvinn, at vit, sum gingi í skúla,

fingiu lítið burtur úr teimum 7 árum, sum vit gingi í barnaskúlanum, at vit fingi alt ov lítla kunnskapir, og harvið lítila andaliga barlast til at liva framtíðar lívið uppá. Tað, sum vit lærdu í skúlanum, var bara: at lesa danskt mál, bíbilsøgu og katekismuslærbók at ramsa uttanat øll tey sjeý skúlaárin, og har afturat at mála bókstavir (fagurskrift). Um aldaskiftið var tað, at Símun av Skarði og Rasmus Rasmussen komu aftur til Føroya og byrjaðu sítt háskúlavirki og boðaðu frá, at har kundu ung fólk fáa meira kunnskapir við at gerast næmingar har fyri lítlan pening. Peningur treyt tá í stórum hjá tí meiniga manni, so lítið var at taka av fyri víðari læru. Men tann

Brynhild, sum tók húsið uppá seg tá ið mamman var deyð, 13 ára gomul, giftist inn í barnaheimið, og fekk 6 børn. Her er hon avmyndað saman við trimum teimum elstu: Helga, Signu og Juttu.

Hendan myndin er tikin við Gjógv umleið 1936. Frá vinstru síggja vit: Torgerð Klein, systkini Bina, seinni Dahl, og Eyðálvur Djurhuus, Gunnhild Klein og Guttorm Klein.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

13. september kom fyrrverandi Skálalberg, nú Polar Princess, inn at landa svartkalva. Teir hava gott 350 tons inni. Ein canadiskur rækjutrolari AQIVIQ inn við sjúkum manni. Har var ein miðvingur við. Hann segði, at teir høvdu onga kvotu eftir, og tí vóru teir so langt norðuri og royndu. Teir høvdu roynt í 9 dagar og høvdu gott 80 tons inni. Teir bunkraðu eisini nakað av olju. Og sama dag var grindarok her suðuri í Ikertoqfjørðinum. Eg tosaði við ein av teimum, sum funnu grindina. Hann segði, at tað var grind alla staðni í fjørðinum. Hon svam í smáum bólum og so var nóg spreitt um allan fjørðin, men teir finga gongd á ein ból og róku hann inn í eina vík yvir av eini niðurlagdari bygd, sum eitur Ikerasq. Har gjørdi hon landgongd um 50 hval íalt. Hann segði fyri

mær, at tað vóru javnt stórir hvalir, um 5 metrar í longd, og bert eini 4-5 smærri hvalir. Eg fekk so nóg av grind sum eg vildi. Telefonin gløddi um eg vildi hava grind, so kaggin eg fullur góðum spiki, og lykkjurnar hanga uppi og bara bíða til tær verða ræstar. Her skera teir ikki undanskurð, men skera spikið frá grindini. Eg legði merki til nú tá eg skar spikið, sum eg koyrdi í kaggan, at har var eitt hvítt lag av beinleiðis feitti. Tað líktist ikki spiki. Dagin eftir mætti eg einum landsmanni, sum er her og eg spurdi, um hann hevði fingið grind í gjár. Hann hevði sjálvur verið og skorið upp. Eg spurdi, um hann hevði sæð tað sama sum eg við spikinum. Jú, hann hevði eisini sæð tað feitu lindina, sum sat á spikinum. Um tað er nakað sum kemur á hvalin á hesum leiðum, tí hann svimur í kaldari

sjógvi, kundi verið nokkso áhugavert at fingið upplárað.

Teir smærru rækjubátarnir fáa heilt væl av rækjum. Teir royna suður úr Sisimiut, innara kanti av Dýpinum. Teir smærru krabbabátarnir, sum royna her í nánd fáa hampiligt. Teir eru 3-4 mans við hvørjum báti. Onkrir koma upp móti 3 tonsum um dagin, men krabbinn er smáfallandi.

Í dag er lot av norðri við kavaælingi. Tað bleiv hvítt í bakka í dag. Lómur kom inn at landa í dag. Teir hava gott 85 tons inni eftir trý samdøgur. Teir rokna við at fara út aftur í morgin seinna part.

22. september Í dag er eitt lot av suðri, 0,8 stig. Ocean Prawns kom inn higar í dag við sjúkum manni. Tað var trolbassin, ein føroyingur, sum býr í Canada. Hann hevði brotið knæskelina

og slapp ikki út aftur við. Eg var úti og vitjaði hann í kvøld. Hann var so heppin at fáa grind og spik til døgurða í kvøld á sjúkrahúsinum í Sisimiut. Sig so tað er onkur sum kann. Tað vóru tveir føroyingar við nú. Hin var maskinmeistarin. Teir vóru her norðuri og royndu, men veiðan hevði ikki verið nakað serlig hjá teimum, knapt 300 tons í trýggjar vikur. Teir fóru út aftur seinna partin. Tað eru minst 4 ár síðani Ocean Prawns var her í Sisimiut seinast.

23. september Í dag er nógur vindur av suðri. Allir bátarnir eru komnir inn at kroka. Lómur kom eisini inn. Teir skuldu landa í morgin, men brutu túrin av fyrri veður. Teir hava gott 60 tons inni eftir góð tvey samdøgur. Í kvøld kom fyrrverandi Markus J, nú KATSHEHUK II frá St Johns. Teir fiska svart-

kalva her útfyri Sisimiut á canadiskum øki. Teir hava 350 tons inni eftir 40 fiskidøgum. Men, sum eg sá í dag, er svartkalvin ógvuliga smáfallandi at siggja til.

24. september Í dag er kolandi stormur av suðri. Ein skeljabátur kom inn at landa í morgun. Teir hava 24 tons av pilkaðum jákupsskel. Teir lótu væl at, og so sigst at prísurin hjá teimum er á veg uppeftir. Hann er komin uppí móti 72 kr fyri kilo. Vindurin minkaði eitt sindur í kvøld. Bæði Lómur og KATSHEHUK II loystu í kvøld til nýggjan túr.

26. september Í dag er gott veður og stilli. Sisimiut er á veg inn at landa. Teir hava fulla last av svartkalva. Teir hava 780 tons inni. Síðani 23 juli hevur Sisimiut fiska 865 tons. Tað óført fiskarí hjá teimum.

Mikkjalsmessudag Í dag er hvítt í bakka -1,2 stig og stilli. Nanok Trawl kom inn í gjár. Skipið var fult undir lúkurnar, gott 450 tons. Teir byrjaðu at landa í dag. Lómur kom inn í morgun at landa. Teir høvdu um 70 tons av ísaðum rækjum. Teir loystu frá landi til nýggjan túr aftur í kvøld.

Hjartans tøkk til tykkum øll, sum gleddu meg á 90 ára degnum 13. september. Takk fyr vitjanir, gávur, blómur, talur, sang, telefonsamrøður og til tykkum øll sum hjálptu til at gera dagin so hugnaligan.

Salomon Johannesen

Hóast nakað seint fer undirritaði eisini at ynskja Salla til lukku. Tá eg sum 14 ára fór til skips á saltfiskaveiðu í sjálvdrátti í 1958 var Salli ein av manningini. Síðan tá havi eg havt tokka til henda blíðliga hellumannin, sum altíð var so fyrirkomandi og blíður, og vit hava verið væl síðan tá. Vit skrivaðu um hann, tá hann fylti 85 ár, og eisini í sam-

band við samkomuna hjá manningini á "Kongshavn" fyrr í ár, so her skal ikki nakað av tí endurtakast.

Men góði Salli: Hjartaliga tillukku við tínum kempuallari, sum tú ber so væl sum fáur!

Tín gamli skipsfelagi við "Báruni".

Óli

1. Krossveg gata 37 • Postbústa 379
Tlf. 34 88 88 • Fax: 34 88 88
Førvar: booking@smiril-line.dk

WWW.SMYRIL-LINE.COM

HEIM TIL JÓLA? SJÁLVANDI VIÐ NORRÖNU

Nú standa jólini aftur fyri durum, og tíð er at hugsa um at tryggja sær ferðaseðlin heim. Tilboðini frá okkum eru nærum óglerlig at koma uttan um.

Skjapils Búffet
Grønland púðin er 1 x SCANDINAVIAN BÚFFET & GJAFUR
- eisini kanna havið umboð.

	11.12 ella 18.12	30.12 ella 08.01
Fréttir Havnsholm:		
Fréttir Tórshavn:		
Fréttir Skjapilsbúffet:	16.12 ella 22.12	27.12 ella 03.01
Fréttir Tórshavn:		
Fréttir Lærskole:	12.12 ella 18.12	30.12 ella 08.01
Fréttir Tórshavn:		

PRÍSIR

- Leitavell kr. 400,-
- Skjapilsbúffet kr. 300,-
- Leitavell kr. 370,-
- Skjapilsbúffet kr. 280,-
- Leitavell kr. 450,-
- Skjapilsbúffet kr. 350,-

Prísirna eru sum eftir áttan vegir, eisini 1 x Skjapilsbúffet & Gjafir. 08.01 koma havið umboð.

**FERDIST 2 GJALDIÐ FYR 1
2 VAKSIN VIÐ EIU FRAM OG AFTUR**

ÚR DANMARK BERT 3.270,-
ÚR ÍSLANDI BERT 2.640,-
ÚR HETLANDI BERT 1.680,-

Grønland er Sjálfstjórn og aftur í 2-veggjastovni, hvønn, eisini 1 x Skjapilsbúffet & Gjafir. 08.01 koma havið umboð.

A tókum úr Danmark 12. des. spæla bilferðin heim. A tókum 18. des. spæla bilferðin heim til Danmark.

SMYRIL LINE

Við í ferðalagnum var eisini Hálvan Haldansen úr Vestmanna. Hann má sigast at vera ein pressari, tá hugsað verður um at hann bert er 31 ára gamal. Blaðungur fór hann á fiskivinnuskúla í Vestmanna. Her fekk hann saman við einum øðrum vestmenn- ingi hugskotið at fara at framleiða lippur og kjálkar, sum tá bert í avmarkaðan mun kom til ta nyttu, sum hesir úrdráttir hava uppiborið. Teir byrjaðu framleiðslu á flakavirkinum í Vík, og fingi góðar royndir av hesum. Men hetta var í ringastu kreppu- tíð, og ymsir trupulleikar gjørd, at virkseimið helt uppat.

Men síðani eru teir saman við øðrum byrjaðir saltfiskaframleiðslu í Haldarsvík, og eru tískil við at skapa virkseimi á hesum økinum. Teir keyptu í fjør eini 2.000 tons av toski, og hetta gevur ein um- setning uppá einar 40 milj. kr. og eini 30-40 ar- beidspláss. Og nú fáa teir fulla nyttu av lippum og kjálkum. Lippurnar verða skornar við hond og høvdini verða klovin við maskinu, eftir at skrokkur- in er tikin úr. Hetta gevur eitt fitt figgjarligt íkast hjá fyrítøkuni.

Serliga lippur eru væl umtóktar sum söluvøra í Spania. Tær kunnu eisini nýtast at "egna" við. Van- ligu verður saltfiskur seldur í "lastbilum". Tað mest lønandi er at selja ein fullan bil. Fyri at fáa fatur á lippum, er keyparin ofta villigur at keypa ein fullan bil, hóast hann kundi hugsað sær eina minni nøgd.

Hálvdan er eisini farin í holt við eina skipaætlan. Hann hevur keypt gomlu "Sæborg" og er í ferð við at rigga hana um til línuskip, sum skal koma fyri tvey loyvir til smærri bátar.

Vit ynskja Hálvdan góða eydnu við sínum verk- ætlanum!

Feðgarnir Mortan og Magni Johannesen.

Lívsins salt

FF-blaðið hevur verið í Ibiza og hugt eftir saltframleiðslu. Í dag hava vit fyrsta part av frásøgn frá ferðina saman við hugleiðingum um salt og saltfisk.

Her síggja vit nakrar av salthyljunum, sum vit koma at greiða nærri frá í komandi blaði.

Salt sær ikki út av nóg- um. Kortini er tað eitt til- far, sum hevur avgerandi týdning fyri øll. Tað hevur havt og hevur enn ein serligan týdning fyri Fø- royar. Tað er hetta evni, sum hevur gjørt tað mugu- ligt hjá føroyingum at reka fiskiskap á fjarleið- um, og í dag er tað grund- arlagið undir tí mest løn- andi fiskaframleiðsluni, sum vit hava, nevniliga saltfiskurin.

Sum so mangt annað er henda framleiðslan eisini broytt sera nóg. Tað eru bert fá ártíggir síðani, at høvuðsvinnan hjá føroy- ska fiskiflotanum og fø- oyska samfelagnum var saltfiskur. Hesin var grund- arlagið – fyrst hjá slupp- unum, og síðan eisini hjá trolarunum og línuskip- unum. Toskurin varð flakt- ur og síðan saltaður í last- ini. Tað allarmesta av tíð- ini var flakt við hond. Seinnu árinu fingi trolar- arnir tó flekimaskinur. Tá nakrir dagar vóru gingnir skuldi fiskurin rívast um og saltast um aftur, so hetta var sera arbeids- krevjandi, og tí kravdist stór manning. Seinni góv- ust trolararnir tó at ríva fiskin um. Saltfiskurin varð síðani landaður í Fø- oyum og gav nóg ar- beiði á landi, ikki minst tá klippfiskavirkingin var í háseti. Klippfiskurin varð pakkaður í hessian á landi og síðan útfluttur, og gav hetta eisini nóg ar- beiði.

Ikki ein stertur verð- ur saltaður umborð. Hetta er alt søga. Í dag verður ikki ein stertur

saltaður umborð á før- oyska flotanum. Tað, sum fyrr varð saltað, verður nú fryst sum flak. Tað, sum verður virkað til saltfisk, verður nú arbeitt á flaka- virkjunum, og her er ar- beidsgongdin eisini broytt. Flekingin verður gjørd við maskinu. Tað sama er við saltingini. Nú verður saltið sprænt inn í fiskin og gevur hetta størri úr- tøku.

Umframt vanligan salt- fisk verður nú eisini fram- leitt saltflak. Og lidna vør- an verður ikki longur pakkað í hessian. Tað er snøgt sagt forboðið. Fram- leiðslan fer nú í kontain- arar, sum er sera arbeids- sparandi. Hóast saltfiskur ofta hevur verið dømdur ikki at hava nakra fram- tíð, so verður í dag so gott sum hvør toskastertur saltaður. Fyri nøkrum ár- um síðani loysti tað seg betur at frysta tann minna toskin, men her er stóðan

broytt. Nú gevur tað eis- ini meira at salta tann smáa toskin. Tískil er tað saltfiskinum fyri at takka, at toskurin hevur kunnað hildið hampiliga góðan prís í mun til annan fisk seinastu tíðina.

Til Ibiza

Í farnu viku var FF-blaðið við á eini ferð, sum Salt- sølan hjá Mortan Johanne- sen skipaði fyri til Ibiza fyri at síggja, hvussu salt verður framleitt. Við á ferðini vóru, umframt um- boð fyri saltsøluna, eisini umboð fyri flestu salt- fiskavirkini í landinum. Vit fara í hesum og kom- andi blaði at hava frá- greiðing frá ferðini eins og vit fara at greiða eitt sindur frá saltsøgu í Fø- oyum, sum veruliga er sera áhugaverd.

Fyrst skal sigast eitt sind- ur frá Ibiza, sum fyri før- oyingar er ímyndin av saltframleiðslu. Ibiza er

helst best kent sum eitt feriarparadis, men tíverri ikki bert fyri tað góða. Oyggin verður roknað sum eitt "ballingarstað" og summi stóð fyri øllum hugsandi ólevnað, so sum rúsdrekka og rúsevnum, og tí kunnu foreldur neyv- an trygt senda síni børn higar at ferðast.

Oyggin liggur millum spanska meginlandið og Mallorca, og er ein partur av Balariska oyggjabólk- inum, sum er ein provins í Spania. Tað eru bert nakrir tímar við ferju bæði til meginlandið og til Mallorca. Ibiza er 572 ferkilometrar til stóddar, t.v.s. nakað størri enn Streymoyggjin, og fasta fólkatalið er eini 80.000 fólk. Men hetta talið er fleirfaldað í hásummartíð- ini, tá ferðafólk koma hig- ar í stórum tali. Sesongin var annars við at enda nú.

Í Ibiza býi búgva eini 30.000 fólk, og býurin er

Stjórar og arbeðsmenn á saltvirkinum.

sera forvitnisligur við einum áhugaverdum gómlum býrparti.

Nakað av fiskivinnu hefur eisini verið, men í dag er hon bert eitt eiti. Hon er ikki størri enn at hon klárar at útvega matstovunum fisk til tey vitjandi.

Hægsta punktið á oynni er 475 metrar og strandarlinjan er 210 km.

Føroyar hava havt eitt aldargamalt samband við Ibiza. Tað var longu seinast í 19. øld, at "Føroyingur" var í Ibiza eftir salti, og síðani tá hefur tað verið saltið higani, sum hefur verið nýtt til størsta partin av okkara saltfiski.

Hans Pauli kemur inn í myndina. Í 1957 kemur Hans Pauli Johannesen inn á myndina. Hann var ein kendur trolaraskipari. Í 1955 keypir hann, saman við beiggjunum og Esmar Fuglø, trolaran "Fiskanes", sum tá varð roknaður fyri at vera nakað av einum ævintýri. Hetta var tá toskurin var upp á tað mesta í Grønlandi, og tað var bara at fylla upp í lastina og heim at landa, og síðandi sleppa sær avstað aftur sum skjótast. Hetta var eitt sera hart lív, men gav hampiligar og kanska eisini góðar inntøkur, hóast tað ikki fekst tað nógva fyri fiskin.

Tvey ár seinni varð Føroya Saltsøla stovnað av somu eigarum, og annað vinnuvirksemi kom afturat. M.a. tunnivirkið, ið hevði sínar stóru dagar inntil sildin norðanfyri hvarv í 1968. Men Hans Pauli var millum teirra, sum helt áfram nøkur ár at keypa sild úr Skotlandi og salta hana. – Nú verða tunnur bert framleiddar til fóstulávint.

Men fyri at koma aftur til saltið. Sum frá leið kom Hans Pauli at standa einsamallur fyri saltinum. Tá hann fall frá tók sonurin Mortan við. Og nú Mortan er komin nakað til árs,

Meinhard og Henny Hentze vóru eisini við á ferðin. Meinhard hefur sum nakar verið partur av føroysku saltsøguni. Hann kom til Hans Paula at arbeiða í 1957 og hefur tískil verið við alla tíðina, t.v.s. ikki færri enn 47 ár. Hann hefur havt bókhaldið, og hann gjørdi avrokningar til manningina á "Fiskanes" ta tíð tað var. Og hetta var uttan teldu, og tað var alt gjørt til lítar.

Henny, sum er ættað úr Silkeborg, kenna nógva frá Hotel Hafnia, har hon hefur serverað í meira enn 30 ár. Hennara lív hefur eisini verið "salt", tí tað var ofta eins nógva at gera aftaná arbeiðstíð. Fólkringdu javnan heim til Meinhard, og tá var tað ofta Henny, sum tók telefonina.

Meinhard er ættaður av Sandi. Pápi hansara vildi ikki, at hann skuldi fara til skips, men hann kom tó at hava samband við sjógvin á ein annan hátt.

Hetta er eitt saltfjall. Higar verður saltið ført í fyrsta umfari, tá tað verður tikið upp úr hyljunum. Her eru umleið 20.000 tons, og svarar tað til ársnýtsluna hjá Føroyum. Hvussu stór rúgvu er fæst ein ímynd av við at síggja lastbilarnar við fótin á fjallinum. Hesa rúgvu skuldu føroyskir fiskimenn fyrr í tíðini spaka fyri spaka spreidda yvir tann nýflakta saltfiskin!

hefur hann latið stýrsvöl in til son sín Magna, sum eisini tykist at duga kynstrið. Hann kennir eisini vinnuna líka væl sum nakar annar. Tá ið hann var 17 ára gamal, var hann eitt ár í Ibiza og arbeiði í saltframleiðsluna, sum hann tískil kennir til lítar. Hetta var sera hart hjá einum ungum dreingi, og tað var sera strævið, ikki minst orsakað av hitanum, sum kundi vera upp til eini 40 stig.

Saltframleiðsla í 2600 ár
Saltframleiðslan fer fram sunnast á oynni. Í Ibiza er ein framleiðari og er tað

Salinera Espanol. Tað vóru fönikarar, sum fyri 2600 árum síðan byrjaðu saltframleiðslu, sum longu tá kom at hava stóran týðning fyri økið. Seinni gjørdist saltframleiðslan "fólksins ogn", inntil Spania í

1715 tók oynna, og saltframleiðslan fór yvir á privatar hendur.

Í Ibiza hittu vit Cristino Elias Mir, sum er stjóri á Salinera, og sum býr á Mallorca. Vit hittu eisini tekniska stjóran Jose

Maria Fernands Ramos, sum er frá Ibiza.

Teir greiddu frá saltvirksemi yvirhøvur í Spania. Í Spania er saltframleiðsla ein stór vinna. Her verða framleidd eini 3 milj. tons av salti tilsamans. Av hes-

um eru 1 milj. jørðsalt, meðan tær 2 milj eru havsalt.

Salinera framleiðir salt á trimum plássum. Umframt Ibiza verður framleitt á tveimum støðum á meginlandinum. Samlaða framleiðslan hjá fyrirkuni er um 170.000 tons. Av hesum verða tey 50.000 tonsini framleidd á Ibiza. 20.000 tons av hesum verða seld til Føroyar.

Spurningurin er so, hví júst Ibiza-salt er so framúr gott til saltfiskaframleiðslu. Tað eru fleiri frágreiðingar um hetta. Ein er, at sjógvurin er sera reinur á hesum leiðum, og hetta ger saltið tilsvandi reint. Sjógvurin er so reinur, at tað ber ikki til at ala rækjur her, tí tá er ov reinur sjógvur nevniliga ein vansi.

Tað, sum annars er avgerandi fyri framleiðslugongdina, er regn og sól. Meira sólin er frammi, tess skjótari er gongdin við framleiðsluni, og tá tað regnar gongur tað eisini seinni. Regn kann eisini beina fyri longu gjørdari framleiðslu við tað at hon kann skola aftur til havs. Hetta hendi herfyri, tá 5.000 tons av salt fóru fyri skjeyti.

Vit koma sum sagt í komandi blaði at greiða meira frá sjálvari framleiðsluni. Vit hava eisini fingið myndir av, hvussu framleiðslan fór fram í gomlum døgum, og kunnu vit lýsa, hvussu talið á arbeiðsfólki kundi lækkjað frá upp til 1.600 fólk niður í uml. 20 starvsfólk.

Í Ibiza hittu vit eisini Elisabeth, konu Mortan. Her sæst hon saman við ommudóttirini Mariu, sum kom niður við ferðalagnum, og sum steðgaði á, til omman og abbin fóru heim aftur.

Her síggja vit ferðalagið á bryggjuni, hagani saltið verður avskipað m.a. til Føroyar.

Aftast f.v.: Óli Jacobsen, Egil Johansen, Benny, Dávur Joensen, Magni Johannesen, Hálvdan Haldansen, Regin Gregersen, Meinhard Hentze, Mortan Johannesen, Elisabeth Johannesen og Henny Hentze.

Frammanfyri: Jónsvein Joensen, Sofus í Selvindi og Maria.

Vitjan úr Skive

Hetta er studentaskúlaflokkurin úr Skive, sum nú um dagarnar vitjaði Føroya Fiskimannafelag.

Fiskimannafelagið fær nokkso nógv vitjanir millum ár og dag. Vit fáa eisini vitjan av skúlaungdómi og gera okkum tá serligan ómak at kunna um viðurskipti hjá fiskimonnum og teirra felag.

Tað kemur eisini fyri at vit fáa vitjan av donskum skúlaungdómi. Tann 16. september høvdu vit vitjan av einum studentaskúlaflokki úr Skive í Norðurjútlandi. Tey vóru tilsamans 28 í tali. Hetta var nóg so nógv at koma á skrivstovu FFs, so vit bjóðaðu teimum á sjómansheimið, har tey eisini finga ein bita.

Bólkurin fekk annars ikki ta best hugsandi vælkomuna til Føroyar. Tey

komu nevniliga kann túrin, tá Norrøna mátti fara inn á Skálafjørðin fyri veður, og mistu tey næstan ein dag. Men annars hava tey vitjað víða um og hava hitt ymisk, sum kunnu greiða teimum frá støðuni í Føroyum. Tey hava vitjað ymsar politiskar flokkar, og hava tískil fingið eina breiða kunning um Føroyar, og tey láta eisini væl at mótøkuni, sum tey hava fingið í Føroyum.

Skive Gymnasium og HF hevur um 650 næmingar og 70 lærarar. Skúlin er frá 1968 og tekur móti næmingum lutvíst úr Skive kommune men eisini frá bygdonum uttanum býin. Annars eru nógv broyt-

ingar á veg innan kommunubygnaðin í Danmark. Skive kommuna við um 27.000 íbúgvum skal leggast saman við trimum smærri kommunum, so íbúgvartalíð kemur uppá 56.000, t.v.s. munandi meira enn í Føroyum. Minni halda politikararnir ikki vera fíggarliga burðardygt, men kanska gloyma tær nærðemokratiið.

Hetta økið í Danmark er annars merkt av ídnaðarlandbúnaði, møbilfabrikir (serliga til furutræsmøblar) og elektroniskan ídnað. Her eru bert heilt fáir fiskimenn, og teir, sum eru, veiða skeljafisk, sum verður landaður í Glyngøre, sum er kent sum framleiðari av skelj-

um. Skive liggur í einum lítlum fjørði í Limfjørðinum. Higar kemur bert eitt sindur av sild og hornfiski, sum mest verð-

ur veitt av stuttleikafiskimonnum. Her á leið er Limfjørðurin eisini rættligi dálkaður.

Vit takka fyri vitjanina

og vóna, at hon kann vera til gagns fyri sambandið millum Føroyar og Danmark.

Komandi blað

Sum vanligt hava vit nógv áhugavert tilfari í blaðnum í dag, og tað verður ikki minni áhugavert tilfar í komandi blað.

Tað verður meira frá saltferðini til Ibiza og um saltsøgu yvirhøvur. Tað verður frásøgn frá fundi sum í Tromsø, sum mótstøðan móti ES skipar fyri, har Óli Jacobsen er boðin við. Vit hava 50 ára gomlu frásøgnina um søguliga skalkijarnið. Vit hava nevniliga hitt høvuðspersónin Palli Hansen.

Og so hava vit fyrsta part av søguni um Lisu Jacobsen í Lørvík, sum vit hava umrøtt fyrr her í blaðnum. Hetta var tá hon sum ung genta undir 1. veraldarbardaga fekk tað hugskot at reinsa motorar, sum gingu við lýsi, og tí dálkaðu illa, við landi. Hetta bar væl til, og 85 ár seinni er vísindin komin til sama úrslit!

Fosturdóttirin Maud Heinesen tók í 1976 samrøðu við Lisu uppá band. Vit fara at prenta hesa, og hetta verður vissuliga forvitnisligur lesnaður.

Ov seint at spola aftur...

Her er afturparturin á stjóranum, Heina. Tað eydnadist Heina at steppa undan (á)ganginum á skrivstovuni, men harvið hoyrdi hann heldur ikki ávaringina um nýmáladevurðina. Heini er framvegis ein lúvur av, at tað hevði løyst seg hjá honum at fingið sær og starvsfólku síttu trygdina alt fyri eitt.

Føroya Livstrygging kann bjóða eina trygd, ið júst er grundað á avtalu millum leiðslu og starvsfólk. Skipanin eftir Virkisettirløn og er ein skreddaraseymað løysn við bæði trygging og eftirløn.

Virkisettirløn er ein eftirlønarskipan við innbyggjari trygging. Virkisettirløn er grundað á, at ein partur av lønini verður goldin inn í skipanina. Tá ið eftirlønin verður goldin út, ræður starvsfólk ósjálvt fyr, hvussu hetta skal gerast. Veltast kann innluttum at fáa alt goldið út í einum eitt sum mánaðargjald.

Dánjal var við til nógvar samráðingar um vilkorini hjá fiskimonnum. Hendan myndin er tikin frá slíkum samráðingum í Íslandi í 1945. Dánjal situr uttast t.h. í fremra raðnum. Um hesar samráðingar skrivaði Dánjal:

Tá ið flogfara- og kavbátaálopini á tey siglandi skip til Bretlands fóru at ótíttast, fóru Íslendingar aftur at sigla til Bretlands við ísfiski, men teimum trutu tá skip at sigla við. Seinast í árinum 1944 vóru boð send higar til Føroya, at teir ynsktu at leiga okkara skip at sigla við feskum fiski til Bretlands. Samráðingar komu í lag her heima við yvirvaldinum á odda, FF var eisini umboðað á hesum fundum, og vit mundu vera teir einastu, sum mæltu ímóti at leiga skipini út til aðrar tjóðir at sigla við. Føroyingar høvdu keypt størsta partin av fiskinum, sum teir sigldu við til Bretlands frammanundan, og tí lá ein stórir partur av peninginum eftir í Íslandi og kom sjálvandi íslenskum fiskimonnum og braskarum til góða. FF saman við øðrum hevði sligið til ljóð fyri, at Føroyingar sjálvir fóru at fiska tann fisk, sum seldur var í Bretlandi, heldur enn at keypa hann frá øðrum, tí tá kom allur peningurin at verða heima hjá okkum sjálvum. Tá ið avgerðin eftir hesar samráðingar varð tikin, var Føroya Fiskimannafelag teir einastu, sum ikki vildu leiga skipini burtur til aðrar at sigla við. Síðan vóru menn útnevndir til at fara til Íslands at samráðast við íslenska ríkisstýrið um leigumálið fyri skipini og annað. Menninir, sum valdir vórðu, vóru hesir: Jóhan Dahl fyri reiðarafelagið, Thomas Thomasen fyri skiparafelagið, Magnus Tórshem fyri arbeiðsmannafelagið, Daniel Klein fyri fiskimannafeløgini og Husted Andersen sum juridiskur ráðgevari; tann danski gesanturin skuldi vera við í øllum ráðagerðum í hesum máli. Samráðingarnar í Íslandi endaðu við, at teir føroysku skipaeigararnir fingtu ein sera góðan og lagaligan sáttmála, og at okkara fiskimenn fingtu tann føroyska siglingsáttmálan góðkendan og eitt sindur umbøttan til 1. október 1945.

peningur sum háskúlin tá kravdi fyri læru og vistarhald, var so lítil, at tað kundi yvirkomast hjá nógvum, um vilji og trongd til kunnskap var tilstaðar. Tað sum hevði ta størstu ávirkan til, at eg avgjórði at fara á háskúla, var ein røða, sum annar av háskúlanans lærarum Rasmus Rasmussen helt í Gjáarskúla í byrjan av tjugundu øld um skúlans virki og endamál. Ein táttur í hesum endamáli var at fáa samlað pening til at styðja háskúlan, sum tá varð bygdur í Føgrulíð. Tann dagin tók eg ta avgerð, at eg skuldi fara at læra í háskúlanum í Føgrulíð og vera har um veturin 1904-05."

Sum hjá so nógvum øðrum kom hetta skeið at hava stóran týdning fyri Dánjal, og lagnan vildi tað so, at 35 ár seinna hittust teir báðir aftur í virksemini fyri fiskimenn. Dánjal sum formaður og Rasmus sum skrivari í FF.

Kom tíðliga uppi felagsstarvið hjá Fiskimannafelagnum Dánjal kom tíðliga uppi felagsstarvið. Longu í 1912 varð hann valdur sóknarformaður við Gjógv. Hann var sýsluformaður í 1912-16 fyri Eysturoynna, og í 1940 varð hann valdur til felagsformann, og tók hann við fyrst í 1941. Tað sigst, at tað vóru ikki minst fiskimenn í Svínøi, sum stuðlaðu honum. Tá kundu hesir gera mun. Teir vóru kanska einir 70 í tali, meðan teir nú kunnu teljast á minni enn einari hond. Tað sama er galdandi fyri Gjógv. Annars var Dánjal sjúkligur maður, og hann var innlagdur á hospitalinum, tá hann varð valdur.

Við Gjógv varð í 1941 stovnað eitt ungmanna-felag, sum seinna fekk navnið "Norðstjørnan". Peter Jacob Sigvardsen greiðir frá hesum felagi í síni Gjáarsøgu. Felagið skipaði javnan fyri kjakfundum, og var Dánjal ein virkin luttakari. Fundirnir vóru í fyrstuni hildnir uppi við Gjógv, sum Dánjal átti, og nógv fólk kom til fundirnar.

Í gerðabókini sæst, at á einum fundi hevur Dánjal hildið røðu um fyrstu ferð, hann var í Grønlandi við skonnartini "Agnes" í 1923.

Til eina kurvaveitslu hevði hann hildið eina megnarrøðu, har hann ávaraði ungdómin um at ganga ta røttu leiðina. Seinni í somu veitslu røddi hann um føroyskan dans, so hann hevur verið sera fjøltáttaður.

Jógvan Sofus sigur annars, at Dánjal plagdi at halda fyrilestrar um mál sum viðvíktu fiskimonnum. Hetta visti hann sjálv-sagt nógv um. Umframt at vera formaður í Føroya Fiskimannafelag, so var hann eisini einasti FF-formaður, sum gjørdist nevndarlimur í Fiskasøluni. Tí kundi hann eisini tosa um fiskasølumál.

Hørð tíð hjá fiskimonnum Dánjal varð valdur til formann í Føroya Fiskimannafelag í desember 1940, og hann tók við fyrst í 1941. Sitandi formaður Poul Juul Djurhuus, beiggi Janus og Hans Andreas, stillaði ikki upp aftur, og tað vóru fyra valevni. Dánjal varð valdur við 754 atkvøðum. Poul Petersen, seinna kendur sum lögtingsmaður, var næstur við 359 atkvøðum. Síðan fingtu Dánjal Olsen 232 atkvøður, og Gunnar Winther,

sum fyrr hevði verið felagsformaður, 145 atkvøður.

Sum sagt var Dánjal væl umtóktur av svínøyingum, sum hann hevði siglt so nógv saman við. Hetta sæst eisini her. Hann fekk nevniliga allar tær 31 atkvøðurnar í Svínøi. Og til valið í 1950, tá tað gekk meira javnt á, fekk Dánjal aftur hvørja einastu atkvøðu í Svínøi.

Mett varð, at starvið var so umfatandi, at formaðurin mátti vera størsta partin av tíðini í Havn, so lønin varð sett til kr. 2.000 árliga + ferðapening.

Hetta var ein sera hørð tíð hjá føroyska fiskimanninum. Seinni heimsbardagi leikaði í sum harðast, og tey komandi árin mistu vit langt omanfyri 100 fiskimenn. Tá má hava staðið á formanninum.

Annars var tað so hesi árin, at nógv færri fiskimenn enn annars vóru við skipunum, sum jú meira sigldu við fiski enn at veiða hann. Tí var tað ein av uppgávnunum hjá formanninum í Føroya Fiskimannafelag at býta kjansirnir so rættvíst sum gjørligt millum teir nógvu fiskimenninir, sum vildu sleppa at sigla. Ein av ásetingunum var, at maður kundi ikki vera meiri enn tveir túrar út í eitt við hvørjum skipi.

Dánjal skrivaði eina grein um hesa sigling og leiklutin hjá fiskimannafelagnum í einum heiðursriti, sum varð givið út til Rasmus á Háskúlanum, sum hevði verið skrivari í Føroya Fiskimannafelagi frá 1912-1947.

Vit prenta hesa frásøgn í komandi blaði.

Aftaná kríggið fekk Dánjal heiðursmerki frá bretska konginum fyri sín leiklut undir krígunum.

Men nú var nógv broytt. Undir krígunum vórðu sáttmálarnir settur av einum gerðarrætti, men nú eftir kríggið fóru øll skipini aftur at fiska, og nú kundi aftur samráðast frítt. Í 1946 vórðu gjørdir sáttmálar fyri heilar 13 veiðuhættir. Men hesir vóru nógv merktir av, at teir vóru nettosáttmálar, soleiðis sum ásett av gerðarrættinum undir krígunum. Fyrsta uppgávan var tí at útvega fiskimonnum bruttosáttmálar.

Hetta førði í 1948 til drúgvar samráðingar og eisini eitt verkfall, sum vardi í 10 dagar. Aftaná hesa orrustu vórðu sáttmálar fiskimanna fyrstu ferð skrivaðir á føroyskum. Men komið var ikki á mál við bruttosáttmálunum.

Í 1949 byrjaðu "timburmenninir" av øllum teimum gomlu koltrolarunum, sum vóru keyptir aftaná kríggið. Og nú gjørdist verkfall á trolarunum. Í 1952 vóru aftur drúgvar tingingar um sáttmála, sum endaðu við semju. Greitt verður frá hesum samráðingum í bókaverkinum Fiskivinna – Fiskivinnumál, sum er skrivað av Erlendi Patursson, eftirmanni Dánjals sum formaður. Av hesi skrivning fæst fatan av einum dugnaligum og eisini semjusøkjandi formanni í Føroya Fiskimannafelag.

Ikki langt eftir kríggið, var stóðan tann, at fiskimenn áttu ikki ein hóskiligan flota, og gav hetta føroyska samfelagnum, og eisini Føroya Fiskimannafelag nýggjar avbjóðingar. Eitt nýtt stig her var Grønlandsfelagið, sum Føroya Fiskimannafelag setti pening í, og her umboðaði Dánjal felagið í nevndini. Í hesum sambandi var hann eisini fleiri ferðir í Grønlandi at samráðast

um okkara rættindi har. Tá var eisini gjørt av at leggja útróðurin í Føroyingahavnina, og kom hesin í nógv ár at hava stóran týdning fyri føroyska samfelagið.

Høvdu álit á formanninum Sum allir felagsformenn munnu hava roynt, so møtti Dánjal eisini mótstøðu. Hetta førði einaferð til, at stjórnin í felagnum kunngjórði eina álitisvátan til Dánjal sum formann. Her varð m.a. sagt:

Tað vit ynskja at út-tala er, at Dánjal Klein hevur verið felagnum ein góður formaður, íð-in og rættlinjaður í sín-um starvi. Uttan at siga nakað niðursetandi um aðrar formenn, felagið hevur havt, halda vit at hann hevur verið felagsins besti formaður.

At tað ikki bert eru vit sum halda so, men eisini felagslimirnir yvirhøvur, varð prógvað við síðsta felagsformansval, tá Dánjal Klein varð valdur einmælt aftur til felagsformann eftir 3 ára starv.

Teir sum skrivaðu undir vóru sýsluformenninir Tróndur Poulsen, Jens Siggert Olsen, Jens M. Joensen, Anton Joensen og J. Glerfoss.

Nýtt rák Dánjal var formaður í Føroya Fiskimannafelag fram til árslok 1952. Tá var hann blivin 70 ár, og nú var eitt nýtt rák innan fiskimenn, sum førði til, at Erlendur Patursson gjørdist formaður fyrst í 1953. Dánjal gjørdi av, at hann stillaði ikki upp aftur. Hann átti tá bert 3 ár eftir, tí tann 7. januar 1956 doyði hann bráðliga – 73 ára gamal.

Dánjal sum semingsmaður At Dánjal var ein semjusøkjandi maður verður eisini váttað av Heðini Brú í hansara endurminningum.

Hann greiðir frá, tá teir í eini bygd skuldu máta ein koyriveg oman gjøgnum bygdina at strondini. Her skuldi so takast ymsir snøklar frá ymskum monnum, og tí kundi lættliga trætur koma burtur úr. Hans Jacob tók sær tey ráð at fáa Dánjal Klein at koma á staði. Hann var formaður í búnaðarnevndini í Norðureysturoy, og kendi til slík viðurskipti.

Teir máta upp uttan trupulleikar at byrja við, og Heðin Brú greiðir frá:

Nú koma vit at einum lítlum glupsi, sum einaferð í tíðini hevði verið køstur. Tað lá so fyri, at eg var noyddur at seta ein ella tveir hælir niður har. Tá leypur ein av monnunum til, ovursintur, rykkir hælirnar upp og blakar langan veg: "Tað skal eingin koma her og seta mark í jørð, sum eg eigi, ikki um tvøran fingurin fær kommunan frá mær. Nú vita tit tað!" So fór hann á heimveg. Dánjal Klein fer aftaná honum. Teir tosa báðir, støðga viðhvørt, ganga so aftur. Um eina góða løtu kemur Dánjal oman aftur. Tá eru vit komnir eitt sindur longur oman við arbeiðinum. "Kom nú og set hælirnar aftur, har teir stóðu. Maðurin játtar, at kommunan fær henda geiran upp í koyrivegin."

Og Heðin leggur afturat, at hevði tað ikki eydnast Dánjali at tosa henda mannin til rættis var óvist hvussu tað kundi verið við øðrum eigarum. Dánjal Klein visti her sínar

gávur "at leggja niður sjógv", og tað var ikki einasta ferðin.

Her kann verða skoytt uppí, at Dánjal var eisini ein av teimum sum máldu veltir upp til útrokning av veltistudningi. Teir vóru fleiri sum høvdu hetta arbeiði. Her kom nógv ann uppá, hvussu long bein viðkomandi maður hevði, tí talt varð upp eftir fetum. Longri maður gleivaði tess færri gjørdust fermetrarnir!

Sjálvstýrismaður Dánjal var eisini uppi í politikki. Hann var allar dagar sjálvstýrismaður, og var valevni og stillari hjá flokkinum meginpartin av lívinum. Hansara sjálvstýrissinni kom eisini til sjóndar innan kirkjugátt. Aðrenn kirkja varð bygd við Gjógv í 1929 plagdi Dánjal at lesa lestur í skúlanum. Og hann las á føroyskum sum als ikki var nøkur sjálffylgja tá.

"Sjálvstýrið" er farið víðari í ættina. Ein tann kendasti sjálvstýrispolitikkari í nýggjari tíð er Lasse Klein, sum er sonur Hjørdis hjá Dánjali. Gutt-

orm hevur eisini verið virkin í sjálvstýrisflokkinum, og hann hevur eisini verið á tingi sum vara- maður. Tað kann eisini verða nevnt, at ein abba- sonur, Heðin M. Klein, eitt skifti var tingmaður og eisini landsstýrismaður í fiskivinnumálum.

Dánjal er tann formaðurin, sum hevur sitið fjórð longst í felagnum, og sum tí hevur havt sera stóran týðning fyri felagið. Tí kann munandi meira verða skrivað um hansara virksemi.

Tað liggur nógv tilfar eftir hann, og vónandi fáa vit seinni høvið til at greiða meira frá virkseinum hjá hesum merkis- manni.

Sekstan mans umborð á "Polo" undir tilrigging á Klaksvík í 1932. Aftast vinstrumegin frá: Guttorm Zachariasen, Kirkju, Zacharias Fr. Jacobsen, (Rísti), Kirkju, Petur P. Joensen, Gjógv, Elieser M. F. Johannesen, Gjógv, Hans Jacob Hansen, Gjógv, Hans P. Hejnesen, Svínoy. Í miðjuni vinstrumegin frá: Símun Petersen, Svínoy, Hans P. Mikkelsen, Svínoy, Símun Michael Zachariasen, Kirkju, Svend Joensen, Gjógv, Jóhannes Lassen, "amerikanarin", Klaksvík, Daniel Klein, Gjógv og Erling Petersen, Svínoy.

Seinasta brævið frá Jóan Petur

Dánjal átti ein eldri beiggja Jóan Petur, sum fór til Amerika. Tað hevur verið eitt stórt stig at fara tá í tíðini. Tað einasta lívstekin eftir hann er eitt bræv, sum er skrivað jólaaftan 1894, og sum vit endurgeva soleiðis, sum tað er skrivað. Tað frættist einki frá honum eftir hetta, og tí er grund at halda, at hann er deyður ungur. Hann var føddur í 1873 og hevur tískil verið blaðungur, tá hann er farin av landinum. Og gávur hevur hann havt, tí hann hevði gingið í realskúla í Havn.

Men brævið er soljóðandi:

Juleaften 1894

Kjære bedste Moder!
Hermed vil jeg ikke forsømme at skrive dem nogle faa Linier. Jeg har det Gud ske Lov godt og ønsker jer alle af Hjærtet det samme. Jeg kunde nok lide at "sita vi troje og eta speril og fisk i kvæld" men jeg faa lade mig nøie med engelsk "Pudding" og anden engelsk Kost. Jeg lovede i mit sidste Brev at sende mit Portræt men paa Grund af at jeg først kom hertil i Gaar har jeg ikke havt Tid, og jeg maa sende Brevene nu for at I kunne faa dem med første Post, men jeg skal se hvad jeg kan gøre, ~~me~~ i Vinter. Kjære Moder jeg troer at jeg næste Vaar vil forlade dette Land og drage længere bort til Syd-afrika, men hvor langt jeg er borte fra eder vil mine Tanker altid være hos eder, og jeg har sat min Tillid til Gud, og jeg føler at Gud vil hjælpe dem som ham frygte.

Hils Fredrik, Andreas og Daniel, Søster og alle i Huset en glædelig Jul og et Lyksaligt Nytaar ønskes eder alle af eder hengivne Broder.

Maa Gud styrke og bevare dem min kjære Moder, saa jeg engang kan se eder igjen om Gud vil, ske hans Vilje, dette er min julebøn.

Glæde Jul og Nytaar ønskes af eders hengivne Søn

John P. Klein

Hann hevur eisini skrivað bústaðin, men tað einasta sum skilst er 605 Ross St.

Juleaften 1894
Kjære bedste Moder!
Hermed vil jeg ikke forsømme at skrive dem nogle faa Linier. Jeg har det Gud ske Lov godt og ønsker jer alle af Hjærtet det samme. Jeg kunde nok lide at "sita vi troje og eta speril og fisk i kvæld" men jeg faa lade mig nøie med engelsk "Pudding" og anden engelsk Kost. Jeg lovede i mit sidste Brev at sende mit Portræt men paa Grund af at jeg først kom hertil i Gaar har jeg ikke havt Tid, og jeg maa sende Brevene nu for at I kunne faa dem med første Post, men jeg skal se hvad jeg kan gøre, ~~me~~ i Vinter. Kjære Moder jeg troer at jeg næste Vaar vil

Livsskæbner

Absalon Joensen, prestur, skrivaði í 1920 hesa frásøgn um mammu Dánjal Klein. Málið er eitt sindur øðrvísi í dag, men hetta er endurgivið júst, sum hann hevur skrivað tað.

Kommer man til bygden Gjógv frá søsiden får man straks indtryk af meget ejendommelige klippeformationer, halvglemte fra verden og aldrig beskuede af de fleste færingers øjne, men storslåede og typiske færøske er både disse klipper, og disse fjelde, der synes at have været enige om at tage hinanden i hånden og kredse om bygden for at gemme den bort fra al uvedkommende stads og ståhej.

Selve landingsstedet er enestående, ikke blot på Færøerne, men måske i hele verden. Det er en prægtig rift som frembryder for en landingsplads, den mærkelige omstændighed at man befinder sig højere end huse, og må stige nedad fjeldsiden for at komme hjem, når man fra klippesiden er kommet godt og vel på land. Kommer man derimod til bygden fra den modsatte side, fra landsiden får man et helt andet indtryk. Her kommer man gennem en stor og dejlig dalsænkning overalt vel tilvokset med saftigt græs.

Et opmærksomt øje fængsles også straks ved synet af de efter færøske forhold usædvanlige store indhegnede marker, der også for de største parter er opdyrkede.

Men ikke så snart hviler havet sin stærke ryg før både indmark og udmark og søk er forladt af hver våben, før mand og alle både flyder. Havet er rigt og fiskegrunnene er nær ved. Der er kommet mange måltider og mange kroner fra den kant.

Her træffer man gamle mennesker, der kan fortælle om hvorledes ens oldefar og tipoldefar har set ud dengang de stod i deres manddomskraft. Og her træffer man unge mænd, som har haft den oplevelse at sejle i den engelske marine og kofardifart mellem England og Frankrig og Amerika under verdenskrigen og kommet helskindet igen. Her træffer man gamle mennesker bøjede

af sorg, slid og tunge tilskikkelser.

Her træffer man unge mennesker med friskt og frejdigt livsmod, og for hvem fremtiden synes at ligge i strålende skær.

Mamma Dánjal misti annað eygað tí hon hevði grátið so nógv av sorg.

Men hos dem alle møder man et længe varet, men hidtil uopmålt ønske, et for alle færøske bygder fælles ønske, nem-

lig at få deres egen lille kirke rejst på bygdens enemark. Men selv om denne bygd kan synes at ligge bortglemt fra den øvrige verdens strid og strøm og ståhej, finder man dog ved nærmere bekendtskab at dens enkelte medlemmers livsforhold eller skæbne kan falde meget forskelligt ud.

For nogle så godt og jævnt og smukt som udsigten over dalsænkningen, når man en solskinsdag kommer til bygden fra landsiden. For andre så hårde og tungt og sønderrivende som udsigten over fjeldene og klipperne, når man en regntung dag kommer til bygden fra søsiden. Jeg skal i korte træk skildre kun en enkelt af dem med tunge livsskæbner.

I en hytte traf jeg en gammel bedstemor. Hendes alder var høj som den kun kan nås af kæmper, efter hvad Grundtvig ifølge lån fra Kong David siger i sin bekendte stemningsrige salme.

Hendes ene øje var borte. Men hun sad ved ildstedet og strikkede skibstrøje. Ved synet af hende

Omma Dánjal átti fleiri av nøvnunum á hesum minnisvarða.

gled mine tanker langt tilbage i tiden, og jeg spurgte hende, hvad der vel kunde have været skyld i at hendes ene øje var taget væk. Dette med øjet, som skyldtes en ondartet øjenbetændelse, syntes hun dog være kommet forholdsvis let over. Men der var andre tilskikkelser, som havde sat deres uudslettelige præg på hendes sind og hele person. Og det var nok disse tunge tilskikkelser, som var den dybe grund til hendes tab af øjet. Hun havde grædt sig en øjenbetændelse til.

Disse tunge tilskikkelser var af den slags, som så ofte rammer færøske bygder, hvor største parten af mandskabet søgte til havs, så snart vejret er nogenlunde godt. Men hverken vejr eller hav er til at stole på. Det kan finde på at rejse ryg, når man mindst venter det. Så indtræffer ulykkerne.

Gjógv har ofte været ramt af slige tunge tilskikkelser, og den omtalte bedstemor har da måske været blandt dem, som sad tilbage med den dybeste smerte og tunge

TIL TEIR, IÐ FORUST

Til minnisvarðavísuluna norðuri við Gjógv sunnudagin hin 1. august hevði Kjørtan Klein, skipari, settaður úr Gjógv, rist teimum farnu húsar reglur: (abbi hansara, Jóhann í Geil, var ein teirra, sum fórst við "Fríðriksbátinum):

Fúsir um bylgjur og báurur
tit lögdu frá klettunum út.
Menskir í tolni og takklæti
strembaðu ytst út á hav.
Lagnan við ódnini takkarsong broytti
til sú.
Heima sat mangur við kaldari grúgvu
í myrkari lon.
Sjórok um strendur - um heygar
fúkandi fon.
Kreftir tey fingur frá Honum, sum tók
og sum gav.
Eftir tit vóru harúti, bláðýpið tykkum
at fjala -
Ei gloymdir tit eru,
sjá, enn eru steinar, ið tala.

Hetta eru tey, sum Olivia Angelia misti av sínum næstringum:

Fórust tann stóra skaðadagin 30. apríl 1870 við Fríðriksbáti: **Fríðrikur á Grótheyggi, 52 ár (pápi)** Petur Kristian uppi í Stovuni, 43 ár Dánjal í Ólavstovu, 29 ára gamal Jógvan Thomassen úr Funningi, 27 ár Jógvan í Lon, 26 ár Jákup í Nýggjustovu, 24 ár Per niðri í Stovuni, 17 ár **Óla Kristian á Grótheyggi, 16 ár (beiggi)**

Olivia Angelia fekk ein son, sum hon kallaði upp eftir beiggið. Bæði hann og konan doyðu ung av sjúku, og omman kom at taka sær av børnunum saman við Dánjal.

Hendan sama dagin kom Rættarbáturin heldur ikki aftur. Við honum vóru eisini 8 mans. Bygdin misti 16 mans henda dag.

Fórust 20. mars 1884 við Samløgubátinum: Kristian á Fløtti, 21 ár **Jóhann í Geil, 45 ár (maður)** Símun á Grótheyggi, 36 ár Hans Jákup í Horni, 35 ár Erik Biskopstø úr Klaksvík, 33 ár Kristian Inni í Stovu, 26 ár Sjúrdur í Jógvansstovu, 23 ár Rasmus í Ólavstovu, 15 ár

Doyðu umborð á Acorn 30. mars 1928: Djóni í Niðarustovu, 60 ár Hans Jákup yviri í Geil, 23 ár Hans Jákup í Ólastovu, 17 ár **Napoleon uppi á Taraflotti, 16 ár (ommusonur)**

Fórust uttanlanda: **Jóan Petur í Geil f. 07.12.1873 fórst í útlandum (sonur)**

savn. En lørdag for mange år siden var alle bygdens både – 4 ottemandsfarere på Nordhavsfiskeri. Der rejste sig pludselig en nordøstensstorm med snerykning. Der var umuligt at lande ved Gjógv eller der i nærheden. Lørdagen gik og søndagen med, uden at man hørte noget fra bådene. Telefon var jo ikke kommet dengang. Sent søndag aften kom endelig de to bades mandskab hjem. De havde gået helt inde fra bunden af Funningsfjord. De to andre både og deres mandskab fik man aldrig nogen besked om. De var og blev borte, og blandt de 16 mand, der druknede, befandt sig gamle bedstemoders fader og hendes 16 årige broder.

16 år senere, altså for 40 år siden, da bygdens yngste mandskab var vokset igen efter hin skæbnesvangre begivenhed, var atter samme slags vejr. Atter en ulykkesdag for bygden. Denne gang var der dog kun en af bådene, som ikke kom hjem igen. Blandt de 8 mænd,

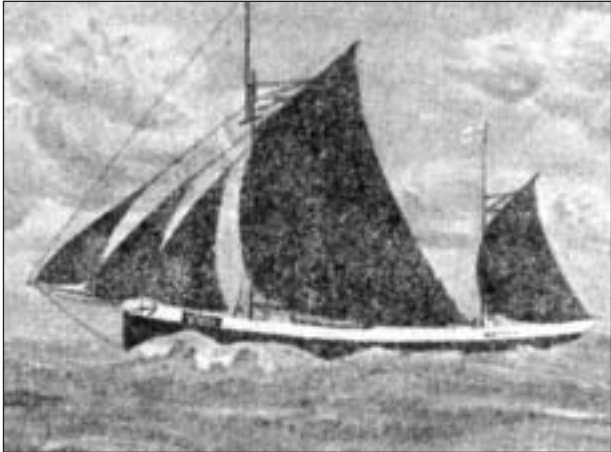
der druknede, var denne gang hendes mand. Hun sad nu enke med 5 små børn, som hun opdrog. De voksede til skelsår og alder og fløj fra reden. Den ene søn havde hun dog giftet ind. Der kom 5 små børnebørn i hjemmet. Men så døde med korte mellemrum både sønnen og svigerdatteren af sygdom, og hun sad atter ene, nu med 5 små børnebørn. Dette skete for ca. 20 år siden. Hun tog dog denne tunge opgave og blev børnebørnene i forældrenes sted. Nu er de alle voksne og flyver ud en efter anden. Hun selv sidder stadig på træboksen og strikker. Men hun havde i sandhed fortjent et blødere og behageligere sæde på sine gamle dage. Men summen af alle hendes tunge prøvelser, hendes gråd og savn og arbejde, samlede hun dog i det herlige ord fra det gamle testamente: "Hidindtil har Herren hjulpet og han hjælper nok herefter".

"Neptun"

Sum vit hava greitt frá í undanfarnum bløðum gingu tvey skip burtur undir Íslandi fyrst í mai 1934, ella fyri 70 árum síðani. Vit hava greitt frá tí, sum vit hava funnið um "Nólsoy". Hesa ferð greiða vit frá tí, sum vit hava funnið, um "Neptun". Keldurnar eru fyrst og fremst Siglingarsøgan hjá Páll Nolsøe og Dimmalætting.

Óla Jákup Christoffersen í Skálum keypti "Neptun" úr Noregi við skeyti, dagfest í Kristiansund 14. mai 1923. Hon var bygd í Mandal í 1908 og merkt til 89.49 br.t. Hann førði hana til hon gekk burtur í 1934 við undantaki av 1932, tá ið Jákup Andreas Lamhauge í Vestmanna var skipari.

Vit vita, at "Neptun" fór av Reykjavík 18. apríl 1934, og í einum politirætti, sum var hildin 26. januar 1935 á sýsluskrivstovuni í Vestmanna viðvíkjandi "Neptun" greiðir Hans í Innarustovu frá, at "Havfrúgvín", sum hann førði, og "Neptun" tann 27. apríl lógu stutt frá hvørji aðrari og fiskaðu á Selvogsbankanum á Suðurlandinum. Tann 3. mai var eitt ræðuligt ódnarveður, og eingin hevði sæð "Neptun" aftan á hetta veðrið. Í sama politirætti verður greitt frá, at "Albert" av Tvøroyri tann 6. mai hevði funnið tann minna bátin hjá Neptun í Grindavíkini. Sigast kann annars at "Neptun" er størsta vanlukkan í føroyskari søgu, tá hugsað verður um mannalív. Her fórust 23 mans, og hetta er meira enn nøkur onnur vanlukka.

Málningur av "Neptun" VN 11 eftir Kristoffer Kristoffersen.

Á fundi í Føroya Skipara- og Navigatørfelag tann 11. november 1934 helt formaðurin Kvívíks Tummas røðu um skipararnar, sum vóru farnir við "Nólsoy" og "Neptun". Hann segði um skiparan á "Neptun": "Óla Jákup var ein merkismaður í allari síni ferð. Hansara ídni og strevan var at gagna landi sínum og gera tí æru og heiðursumdømi, hvar hann kom í útheiminum. Til dømis í Íslandi eru mangir føroyavinir vegna hansara riddaralyndi og stóru mentan. Hann tósaði íslendskt mál so til fulnar sum bert fáur føroyingur nú á døgum dug-

ir. Hann var sera væl inni í søgu norrønu manna og vann sær tessvegna nógvar vinir millum mentaðar menn. Mentir sínar vann hann á Føroya Fólkaháskúla, har hann var á ungum árum. Síðan tók hann skiparaprógvi hjá Jens Paula. Tá fyrstani sá hann at ov lítið var lært og fór síðan aftur á Føroya Fólkaháskúla. Tá bleiv hann heilstoyptur maður. Tí var hann so søgukunnugur og vitur í tosi. Hvør maður ið kendi hann, man halda sum eg, at tann lötan ein var saman við Óla Jákupi var ein góð løta. Vit minnst hansara róliga lyndi, tá hann varð

Jacob Jacobsen var 30 ára gamal, giftur og átti eina lítla dóttir.

tikin av eingilskum her skipi til Onglands við sluppini "Mary Boyes". Tá hann var leysur og fór til Føroya við sluppini aftur, rakst týskur kavbátur á hana og skeyt hana niður. Hetta var millum Lewisoyar og Føroyar. Hann fór í bát sín við monnum sínum og róði líka til Vestmanna. Teir komu fyrst á land í Suðuroy, men lögdu als ikki at landi. Hann helt leiðina líka heim. Óla Jákup var av bestu sjómonnum, fróur kurt-eisligur í vertskapi, trúfastur og iðin í føroyskum samfelagsstarvi. Ein av Føroya bestu sonum."

Henda røðan var prentað í Varðanum í 1935. Í sama Varða var henda yrking:

Lat bendast tað, ið bendast kann,
ei bendir stormur rættan mann,
hann borggrind ger úr sprekku –
sær hæddir blána undir sól –
og reiðir sær á tindi ból,
fer heim til Feginsbrekku.

Tað hav, ið brýtur her
um hesi veðurbítnu sker,
tað dró, tað dregur enn,
uppelur rættar menn.
Og havsins bára brá,
sum brýtur brøtt og skyggir blá,
ber skeið, og smíldrar skeið –
er okkara dýra leið.

Væl stýrði køna hond,
tá kavaguvan fjaldi lond,
og brot í iðu vóð,
og brim í grasið stóð.
So manga skaðanátt
tit nýttu tykkar ytsta mátt
og tykkar besta skil
at leggja knørrin til.

Hátt tykkar verk er mett. –
Nú flagg á topp, hvítt, blátt og reytt,
og havsins kvæði enn
tit kvæðið, havsins menn.
Og báran brøtt og blá,
sum mangan vandaleikin sá,
hon er – tað svitast ei –
vår egna dýra leið.

Teir ið fórust við "Neptun" vóru:

Óla Jákup Christoffersen, skipari	Vestmanna
Johannes Jacobsen, bestimaður	–
Jacob Jacobsen, motorpassari	–
Niclas Michael Joen-Mikkelsen	Mykines
Johan Jacobsen	–
Jákup Egholm	Leynar
Jesar Andreas Joensen	Mykines
Zahle Johannes – (sonur)	–
Thorstein Johannesen	Hvalvík
Hans Jacobsen	Mykines
Hilmar Danielsen	–
Harald Haraldsen	Miðvágur
Hjalmar – (sonur)	–
Arendahl – (sonur)	–
Olivar Wejhe	Mykines
Hans Jacob Petersen	Vestmanna
Gunnar – (sonur)	–
Poul Thomasius Egholm	–
Jacob Pauli Joensen	Mykines
Julius Joensen	Vestmanna
Joen Arnold Joensen	–
Hans Johannesen	–

Sámal Joensen Mikines málaði eitt av sínum høvuðsverkum "Sakn" júst í 1934. Um hetta skrivar Bárður Jákupsson í bókini um málaran: Longsta dag 1934 máttu fólk ásanna, at allar vónir vóru brostnar um, at sluppirnar "Nólsoy" og "Neptun" fóru at koma aftur undan Íslandi. Tær vóru burturgingnar í ódnarveðri. 43 menn sjólótust, av teimum 9 úr lítlu bygdini Mykinesi, allir við "Neptun". Hetta vóru grannar, javnaldrar, vinmenn hjá Sámal Eliasi. Hetta árið fann Mikines endaliga heilskapaða formin á myndini "Sakn". Árið fyri hevði hann málað skitsu av henni. "Sakn" telist millum høvuðsverk Mikinesar – helst er tað henda myndin sum ber av øllum. Einfalt og satt lýsir hann ta nívandi sorgina. Vit síggja fátæksliga stovu. Bleika ljósið frá glugganum fellur á andlit og hendur bróst og gólv, og fram úr skýmingini vaksa sum drangar trý konufólk – trý ættarlið. Bend framyvir í skugganum undir glugganum situr móðirin í sínum óendaliga einsemi. Sokkin inn í seg sjálva leitar hon burtur frá hinum báðum. Dóttirin, standandi inni við bróst, vendir sorgini út og gevur henni ljóð í gráti. Fremst situr hin gamla, hon ið hevur livað leingi. Hon kennir menniskjans lut, og av beiskum royndum hevur hon lært at kenna Harrans órannsakandi leiðir og at sættast við tær.

Legg út á dýpið

Prædika av J. Dahl, prósti, við syrgigudstænastuna í Vestmanna kirkju 5. sunnudag eftir trinitatis 1934 til minnis um hinar sjólátnu.

Luc. 5, 1-11.

Legg út á dýpið!

Hetta vóru orðini, ið Jesus segði við Pætur hin morgunin, tá ið teir hittust við Genesaret vatnið.

Hetta tókti Pæturi undarligt og órímiligt og at vera móti øllum líkindum. Teir høvdu roynt alla náttina og einki fingið.

Men hann var lýðin móti Jesusi. Hann leit Jesusi væl til. Og hann segði: "Eftir tínum orði vil eg fara."

Og undurið hendi. Teir fingi Guðs ríku gávu í teirri stóru fiskiveiðu, sum teimum varð fyri. Teir fingi at síggja nakað av Guðs ríkidømi og gávumildu lund.

Tað var eitt annað dýpið, sum Pætur hin dagin kom at síggja niður í. Tað var syndadýpið hjá honum sjálvum.

Hann fell Jesusi til kníggja og segði: "Far frá mær, Harri, tí at eg eri ein syndugur maður!"

Ongantíð hevði hann sæð synd sína sum henda dagin. Hann hevði hildið seg vera rættan mann, og líka góðan sum aðrar, tá ið hann metti seg saman við teir. Men nú, tá ið hann stóð fyri ásjón Jesu, sá hann, at hann var bert ein syndafullur maður.

Men so var tað eisini eitt annað dýpi, sum Pætur henda sama dag slapp at leggja út á. Tað var Guðs náðidýpi. Hann var reistur upp. Ein nýggj lívs-sjón birtist fyri honum, og hann sá eitt nýtt lívmál. Jesus segði við hann: "Óttast ikki!" Og hann og lagsmenn hansara drógu bátarnar upp á land og fóru frá øllum og fylgdu Jesusi.

Legg út á dýpið!

Hetta er eitt orð, sum vit Føroyingar skilja. Sum eitt kallandi boð ljóðar tað til okkara, sum í hesum oyggjum búgva.

Ætt eftir ætt, ár eftir ár, mann undan manni. Frá tí fyrsta degi, ein útróðrarbátur róði her millum oyggjarnar og til dagin í dag, tá ið skútur okkara leggja í havið, hevur hetta kallið ljóðað: Legg út á dýpið!

Til havið eru vit øll bundin. Havið er ein partur av landi okkara, av lívi og lagnu okkara. Nátt og

dag skolar tað um strendur okkara; tað liggur fyri durunum hjá okkum øllum; hvønn dag hava vit tað fyri eygum; á tí skal fólk okkara søkja sær føðslu sína og vinning; tað knýtir træðrirnar í lívslagnu okkara.

Havið eigur størsta lutin í gleði og sorgum okkara. Havsins altíð skiftandi lag hevur sungið seg inn í sálir okkara, inn í longslar og dreyms og vónir okkara, inn í talu og sang okkara. Havsins sterka rødd í ódn og í logn hevur kvøðið niðurlagið í lívssøgu fólks okkara niður ígjøgnum tíðirnar.

Havdýpið er loyndarfult og duldarsamt og gátuført og tigandi. Tað er hitt ómetaliga fongríka og gávumilda; tað er hitt øðiliga og vandamikla.

Vit elska øll havið, á somu tíð sum vit óttast tað.

Tað gevur stórar gávur, men tað tekur eisini so nógv. Tað veitir gleðistundir, men tað veldur eisini tungar, stórar sorgir. Og fólk okkara legði út á dýpið. Teir máttu gera tað. Men teir gjørdur tað eisini í lýdni móti Harrans orðum. Teir tóku Guð í bróstið og søgdu: "Eftir tínum orði, Harri!" Teir vóru visir í, at tað var Harrans vegur og vilji við teimum, og teir høvdu Harran við. Teir lögdu í treysti út á dýpið, tí at teir vistu, at tað var Harrans hav og dýpi, at havið bæði í ódn og í logn var í hondum hansara og valdi.

Og hendi tað, sum tað so mangan er hent, at teir, sum fóru út, ikki komu aftur, tá var tað sorgardýpið, sum fólkið, ið heima sat eftir, máttu leggja út á. Teir gomlu menninir, sum kendu vandarnar har úti á dýpinum, sum sjálvir mangan vóru komnir bjargaðir gjøgnum vandarnar og máttu viðganga, at tað var ikki teimum sjálvum at takka, men at tað var eitt Guðs undur. Konufólkini, sum krupu saman í sorg bæði húsanna millum og innanhýsis; børnini, sum undrandi og spyrjandi stardu út yvir havið.

Men tey fullu ikki í fátt. Guð, sum javnar alt til tað besta, hevur gjøgnum tíðirnar veitt okkum ta hjálp, at hvussu myrkt tað mangan sá út, og hvussu tung mong løtan var, so

fall fólk okkara tó aldri í fátt og misti ongantíð vónina. Eyðmjúk og lýðin góvu tey seg undir, og tey søgdu: "Eftir tínum orði, Harri!" Tey litu á hann, sum hevur alt í sínum hondum, og sum hoyrir bønirnar, ið stíga upp úr neyðardýpinum í eini mannasál.

Mangir stórir manna-skaðar hava gjøgnum tíðirnar verið fólki okkara fyri. Tíðir, tá ið heilar bygdir hava grátið, tá ið at kalla ikki hús hevur verið í bygdini, sum ikki maður er farin úr. Tá ið tað skuldi okkurt um eitt manna-minni til, áðrenn ein slík bygd kom aftur fyri seg. So var tað henda bygdin, so var tað handan bygdin, ið varð rámað.

Og so lítið er land okkara, so fáment er fólk okkara, so nær eru vit øll skyld, og so væl kenna vit øll hvørt annað, at tá ið tílíkt hendir, tá varða øll av, tá varðar alt fólk okkara og heila land okkara av.

Tað skal sigast til æru fólks okkara, at tey rópáðu ikki upp í há og klagáðu ikki í sorgum sínum. Hin stóri heimurin fekk einki at vita um tær. Tey bóru sorgirnar still hjá sær sjálvum.

Og higartil hevur fólk okkara dugað at kenna samsorg; og tað er at vóna, at tað eisini má fara at verða soleiðis hereftir. Skuldu vit hildið landasorg hvørja ferð, ein mannskaði hendir, tá hevði einki íhald verið. Men her eigur, ið hvussu er, altíð ein djúp og sonn samskensla at vera okkara millum, tí at vit eru øll undir teirri somu lagnu. Øll fáa vit hitt kallandi ljóðið: "Legg út á dýpið", so eiga vit eisini øll at vera sameind í tí lýdni, at vit siga: "Eftir tínum orði, Harri", og sameind í tí hjartalagi, at vit eiga samsorg og samlíðing.

Og fólk okkara reistist aftur so hvørt. Dreingirnir litu út á dýpið, sum tóku teir eina meting av tí. So byrgdu teir sorgina í seg - fúsir at fara har, sum páparnir vóru farnir undan. Teir tóku Guð í bróstið og vóru tilreiðar eftir Harrans orði at leggja út á dýpið, tá ið kallið kom til teirra.

Vit eru komin saman her í kirkjuni í dag at halda

syrgiguðstænastu til minnis um hinar sjólátnu við hesar seinastu skaðatilburðirnar.

Leingi er her bíðað í iva og vón.

Leingi hevur óttin sitið í hjørtunum, frá tí tey fóru at verða bangin um hesi skipini.

Leingi hevur verið spurt, og tess meira tíðin leið, tess trálígari hevur verið spurt.

Øll hini skipini eru komin og farin, uttan hesi tvey "Neptun" og "Nóls-oy".

Nú er eingin vón longur. Spurt og leitað hevur verið bæði her og har. Alt havið her um vegir er uppleitað. Men teir eru ikki spurdir aftur. Teir koma ikki meira heim aftur higar.

Men hvar og hvussu eru teir farnir? Eingin veit tað. Dýpið er tigandi. Eingin veit frá einum at siga, sigur gamalt orð. Og eingin veit heldur frá mongum at siga, tá ið eingin teirra kemur aftur og ber boð í bý. Eingin hevur verið hjá teimum á teirra seinastu stund. Eingin sá teirra seinasta stríð.

Hitt stóra dýpið hevur fevnt teir.

Hvussu stórir missur hetta er fyri fólk okkara, duga vit illa at meta.

Vit kunnu hugsa okkum, hvussu tómlikt tað fer at kennast í teimum byggunum, ið varða av, ella hvussu tómlikt tað fer at verða mannfólka-megin í kirkjunum í Myknesi, í Tórsvík og her í Vestmanna kirkju.

Vit kunnu gera eina lítla samanlíkning. Vit hoyrdu um tey túsundtal av monnum, sum fullu í veraldarbardaganum mikla, og tað var ræðuligt. Men vit missa eftir fólkatálinum meira upp á seg enn stórlondini mistu í øllum veraldarbardaganum. Og soleiðis ikki bert hesa ferðina. Men soleiðis stendur fólk okkara í einum støðugum bardaga.

Og so merkist tað so nógv meira og sárari hjá okkum, her sum fleiri fara í senn úr eini lítlari føroyskari bygd.

Er nøkur troyst og hjálp í øllum hesum, og hvør er hon? Jú, Guð fái lov! Okkum er givin hjálp og troyst. Hon er einans, men hon er sonn. Hon er Jesus. Vit eiga Jesus sum harra og frelsara, harra á

Jákup Dahl, próstur.

himni og á jørð, harra á landi og á sjógvi, harra í lívi og deyða.

Vit hava í evangeliinum eina frásøgn um, at einaferð, tá ið lærusveinarnir hjá Jesusi vóru staddir í neyð á sjónum, tá kom Jesus til teirra, gangandi eftir aldunum, og hann talaði til teirra og segði: "Havið gott treyst, óttist ikki, tað eri eg!" Hetta er troyst okkara. Um eingin av monnum hevur verið hjá teimum í teirra seinastu stund og seinasta stríði, so hevur Jesus verið hjá teimum, komin til teirra, gangandi á bylgjoryggjunum. Og Jesus hevur talað sítt góða orð til teirra: "Havið gott treyst, óttist ikki, tað eri eg!"

Og vit kunnu vera ivaleysir í tí, at hava teir sæð Jesus soleiðis koma gangandi til teirra, og hava teir hoyrt hansara rødd: "Óttist ikki, tað eri eg", tá hava teir kent trygd og frið mitt í øllum stormroki og ódnarbrotum, tá sakaði tað einki, um teir skuldu søkka í havdýpið niður, tí at Jesus, frelsarin, var hjá teimum.

Og Jesus hevur ført teir bjargaðir heim á himnastrond.

Havdýpið hevur fevnt teir. Men vit leggja afturat: Guðs náðidýpi hevur fevnt teir. Væl er havdýpið stórt og djúpt; men Guðs náðidýpi er størri og djúpari.

Og hetta er eisini troystin hjá øllum teimum, sum eftir sita. Jesus kemur til teirra og talar sítt ríka troystarorð til teirra.

Tá ið sorgaraldurnar ganga síðar í hjartadýpinum, tá ið neyðar- og trongdarsjógvarnir bróta stórir á lívshavinum, tá kemur Jesus gangandi á bylgjoryggjunum, og hann sigur: "Havið gott treyst,

óttist ikki, tað eri eg!" Har sum menniskju síggja Jesus soleiðis, har verður stilli og friður í hjartanum, og svarað verður aftur: "Eftir tínum orði, Harri!" –

Enn ljóðar kallið til okkara: "Legg út á dýpið!" Hvat skulu vit gera? Vit kunnu ikki leggja árárnar inn og draga bátarnar upp. Lívið má verða livað og hildið má verða fram. Vit mega tí av nýggjum leggja út á dýpið. Men vit mega læra altíð betur at hava Jesus við í ferðini. Utan Jesus verður havdýpið bert ein sterkur og svikaligur fíggindi. Við Jesusi verður havdýpið Guðs várs faðirs hav, ein gáva og eitt verk í Guðs tænaðu. –

Úti í útheiminum hava tey tann sið, at eina vissa tíð verður alt kvirt, alt arbeiði heldur uppat og øll samferðsla steðgar, til æru og minnis um teir, sum lótu lívið fyri landi sínum.

Latum okkum her í dag vera still eina stund, meðan vit nevna nøvnini á øllum hesum 43 monnum, sum her hava latið lívið fyri landi sínum, og meðan ein og hvør hugsar sítt, eftir tí, sum hann ella hon hevur kent til teirra, ið eru farnir. Tað eru teir ímillum, sum vit her ikki kenna; men so eru tey aðrar staðir, sum kendu teir. Guð kennir tey øll, bæði teir, ið farnir eru, og tey, ið eftir sita, bæði ung og gomul, smá og stór, og kærleiki hansara umfatar øll.

Vit veita teimum tøkk. Vit lýsa frið yvir minni teirra. Her á fold verða øll nøvn gloymd. Tað er troyst okkara, at nøvn okkara standa skrivað í himlinum, í lívsins bók, fyri Jesu skuld.

Amen.

"Nólsoy" og "Neptun" rendu ikki saman

Í samband við vanlukkurnar við nevndu skipum fyrri 70 árum síðani, hava gitingar verið um, at skipini hava rent saman, og tí eru sokkin. Í 1994 hevði Johan Hansen úr Kollafirði eina grein í Dimmalætting, har hann vísir hesum aftur. Hann var

sjálvur á leiðini og henda frásøgnin er so áhugaverd og so viðkomandi fyrri hesa søgu, at vit endurgeva hana her. Aðra staðni í blaðnum hava vit ummæli av bókini, sum júst er komin út við lívssøguni hjá Johan.

Nøkur minnir

Árið 1934, har sluppirnar "Nólsoy" og "Neptun" fórust og er tað sostatt 60 ár síðan man vera millum tey ár, har Føroyar hava mist eina mest sjómenn. Yvir 40 mans sjólótust við hesum báðum skipum. Mong vóru heimini, ið rakt vórðu, og tað meint, av missi og sorg. Einkjurnar, ið eftir sótu, vóru mangar, og fleiri av teim við einum stórum barnaflokki. Børnini vóru í heila tikið nógv, ið faðirleys blivu.

Meinast raktar vóru bygdirnar Mykines og Hósvík. Har var missurin so stórir, at tað kom at merkja bygdirnar nógv ár fram. Umleið helvtin av manningini á "Nólsoy" var úr Hósvík. Tilsvarandi var millum triðing og helvt av manningini á "Neptun" úr Mykinesi.

Tá skip farast er tað ofta so, at nakað veitst umleið, nær vanlukkan er hend. Hvar og hvussuleiðis. Men viðvíkjandi "Nólsoy" og "Neptun" stendst eftir á berum í so máta. Báðar fóru tær til várfiskiskap á Suðurlandinum, og hvørin spurdist aftur í aftur. Eingin var vitni til teirra seinasta stríð, og einki sást eftir av hvørgum skipi. Tó varð líkið av kokkinum á "Nólsoy" funnið á strondini við Eyrabakka.

Gitt varð millum manna, nær, hvar og hvussu "Neptun" og "Nólsoy" kundu vera farnar. Eitt, ið gitt varð, var at tær kundu vera stoyttar saman. At tað ikki var so, havi eg eina reiðiliga fasta uppfatan av. Ørindi míní við hesi grein er millum annað at greiða frá, hví eg havi ta uppfatan.

Ringt vár
Sjálvur var eg á Suðurlandinum hetta várið. Skipið eg var við, var "Milly", sum Edmund Klein, Vestmanna, átti og var skipari á.

Veðrið á Suðurlandinum hetta várið var ógvuliga ilsligt. Nógvir vóru dagarnir við beinleiðis illveðri. Og tað helt áfram. Sum eg minnst tað, høvdu vit tað ringasta veðrið um mánaðarskift-

Hetta er "Milly", sum Johan Hansen var við. Vit vilja samstundis nýta høvið at gera eina rætting. Í fyrri greinini við Andrew Godtfred var sagt, at hetta var "Norðfarið". Hetta var upplýsingur úr bók hjá Eiler. Men hetta var ein missklipping. Milly hvarv annars í 1941 við 7 monnum á veg til Aberdeen.

ið apríl/mai. Júst tá komu vit at liggja bakk í fleiri dagar, meðan veðrið bara ilskaðist. Vindurin var í sunnan, so vit komu longri og longri norðureftir. Ógvuliga tjúkt var eisini í veðrinum. Landkenning høvdu vit yvirhøvur ikki havt, vælsaktans eina viku. Sólin hevði ikki sæst. Við teim navigatiónstólum, ið tá vóru til taks, var ikki lætt heilt nágreiniligt at avgera posisíónina. Men vit høvdu tó nakað so nýmótans, sum eitt radio, og kundu tí hoyra tað íslenska útvarpið og soleiðis eisini veðurtíðindini. Í middagssendingini ein dagin varð sagt frá ódnarveðri út á dagin. Ættin vildi framvegis verða í sunnan.

Aftaná at vit høvdu hoyrt veðurtíðindini, segði skiparin, at vit vóru ikki so væl fyrri, tí vit vóru komnir so langt norður, at vit nærkaðust Skergarðinum hættisliga nógv. Vóru vit liggjandi bakk, sum nú, var vandi fyrri, at vit kundu reka á hann. Pressa út um Skergarðin høvdu vit ikki móguleika fyrri. Ráðini vóru tí at taka undan, skjótast móguligt, og sigla norður um Reykjanes og Skergarðin. Sundið millum Mjølsekk-in og Reykjanes er ikki so breitt. Tá vit, sum áður sagt, ikki heilt præcis kundu avgera posisíónina vit vóru á, so hevði henda sigling eisini sín vanda. Vit máttu koma reiðiliga beinir á sundið. Men sigl-

ast mátti. Fyrst vórðu øll repini tikin og alt annars gjørt til reiðar til eina sigling, ið vildi verða ein av teim grovu.

Tikið varð undan. Vindin høvdu vit inn á bakborðs loring. Tá siglt var nakað, slerdi bæði mesanur og stórsegl yvir. Bresturin var stórir. Skipið mestsum skalv. Bæði stopparin til mesan og stórsegl slitnaðu sum trillutráður. Hvussu hetta kundi henda, eri eg ikki førur fyrri at siga. Tað hendi bara í eitt vekk. Óslætt var. Tað kom at vísa seg, at hetta var okkara bjarging. Nú høvdu vit vindin inn á stýriborðs loring. Kósin var sostatt ein onnur. Tað bar nú meir mót landi, ovnógv, var bæði skipari og bestiðmaður á einum máli um. Tá soleiðis var siglt nakað varð avgjört at gippa. Tað var uttan at hála inn í

Edmund Klein átti Milly og færdi hana inn til 1934. Hann var tískil skipari henda túrin, sum Johan greiðir frá.

skeytið og tilíkt. Seglini vildu bara koma yvir í einum bresti. Men gippast mátti, um tað so bar ella brast. Vit máttu hava kós meiri vesturá, út frá landi. So varð gjørt. Tá so siglt var nakað, bóru vit, í tí tjúkka mjørkanum, eyga við Mjølsekkkin, sum vit høvdu um bakborð. So reiðiliga nær vóru vit honum. Tá var gleðin stór. Ein vandi var av.

"Sá" pápa sín ganga burtur
Komnir norð um Mjølsekkkin, varð lagt bakk. Ódnin leikaði framvegis. Her norðanfyrri var slættari. Øll manningin varð verandi uppi, allir í fullum sjóðuna. Onkur av teim, ið frívakt høvdu, lögdu seg á beinkin. Ein teirra var smyrjarin hjá okkum, Joen Peter Jacobsen, Vestmanna, dagliga kallaður Jóan Petur á Mørk. Hann hevði lagt seg fram mót skarpinum. Pápi hansara, Johannes Jacobsen (Jóanis á Mørk), var bestiðmaður á "Neptun", hvørs eigari og skipari var Ole Jakob Christoffersen (Óla Jákup í Skálanum), Vestmanna.

Jóan Petur, ið var sovnaður har á beinkinum, varð í eitt so óróligur, sparkaði og sló meg. Hann vaknaði, setti seg upp og fór so at gráta. Tað sá nakað lægið út. "Hvat bagir", varð spurt. Vit grátvaldari rødd svaraði hann: "Nú fór "Neptun". So fór hann at siga frá, hvussu hann í dreymsi – í

Johan sum ungur á Sjómansháskúlanum í Svendborg í 1938, fyra ár eftir at hann hevði verið við "Milly".

eini sjón – hevði sæð pápan á odda fyrri allari manningini á "Neptun" koma móti sær. Tá pápin var komin heilt fram at honum, segði hann: "Jóan Petur, nú kunnu vit ikki meir". So hvarv sjónin. Jóan Petur tók hetta, ið hann hevði droymt, heilt fyrri álvara, so hann ívaðist ikki í, at hesa óveðursnátt fór "Neptun". Hon kom í hvussu er ikki aftur íaftur.

"Hesa náttina". Seta eitt tal á hana, eri eg ikki førur fyrri, men tað var ein tann fyrsta náttin í mai.

Á "Milly" var tað okkara hugsan, at "Neptun" var farin á Skergarðinum. Meðan vit høvdu ligið bakk sunnanfyrri í døgnum frammanundan umtalaða ódnarveðrið, høvdu vit sæð nøkur skip, eisini skip, vit kendu. Millum teirra var "Neptun". So vit vistu, at hon var nærhendis okkum.

Sóu "Nólsoy"
aftaná illveðrið
Hvar "Nólsoy" hevði verið í hesum óveðrinum, veit eg sjálvandi einki um. Men tá ið veðrið var batnað, tað var tað longu dagin eftir, varð avgjört, at vit skuldu fara inn á Reykjavík. Vit høvdu fingið nakað av skaða, ikki stórvegis, men bótast skuldi um tað. Annan dagin eftir, frá morgninum, vóru siglingarlíkindini góð. So varð siglt á Reykjavík. Tá vit nærkaðust Sandgerði, sóu vit eina slupp inn mót landi. Vindurin

var nú meira eysturhallin, landssynningur, vil eg halda, so har lívdi nakað av landi. Vit sigldu so mót skipinum. Tá vit nærkaðust, sóu vit, at tað var "Nólsoy". Siglt var so tætt aftanfyrri hana, at vit róptu til teirra á dekkinum vóru. Millum teirra var Jens Kristian Petersen úr Kollafirði, ið var bestiðmaður við "Nólsoy". Ivaðleyst hevur hann havt vaktina. Nú vóru vit úr somu bygd, so honum tók eg ikki feil av. Ein annar, eg kendi og minnst, var hósvíkingurin, Alif Danberg. Við at hoyra okkum rópa til teirra á "Nólsoy", kom okkara skipari, Edmund Klein, upp á dekkið. "Hvør var handa sluppin?" spurdi hann. Tá hann fekk at vita, at tað var "Nólsoy", segði hann: "Hevði eg vitað tað, so hevði eg preiað teir". Hans David, skiparin á "Nólsoy", og hann vóru so væl.

Eg eri soleiðis vissur um, at "Nólsoy" var komin væl burturúr ódnarveðrinum, ið frammanundan er skrivað um. Óiv- að eru teir farnir suðurum aftur at royna, tá veðrið varð batnað. At eitt lík av manningini varð funnið so sunnarlaga sum við Eyrabakka, bendir á, at hon er farin sunnanfyrri. Men hvussu hon er farin, er ikki lætt at gita. Nakað beinleiðis óveður, eftir tað, ið umtalað er, minnst eg einki til.

Hesi minnir frá vartúr- inum á Suðurlandinum 1934, hava staðið ógvuliga greið fyrri mær síðan, sjálvandi tí tey hava samband við ta skakandi vanlukku, ið øll tá vóru ávirk- að av, at tvær føroyskar sluppir fórust: "Neptun" og "Nólsoy", og øll manningin á báðum sjólótust.

Tað er ringt at hugsa sær, hvussu meinur missurin og nívandi sorgin hevur verið fyrri tey mongu heim, ið vóru fyrri missi, og tær bygdar, sum vórðu so hart raktar. Men mong vóru eisini tey, ið fingi upplivað, at Harrin troystar og gevur styrki.

Heim vóru í sorg. Føroyar vóru í sorg.

Ísland

Jákup í Jógvanstovu í Lorvík skrivaði í 1991 hesa yrking um okkara lagnufelagsskap við Ísland. Her nevnið hann ein stóran part av teimum skipum, sum eru farin á Íslandsleiðum. Vit endurgeva yrkingina og seta í klombrum talið av fiskimonnum, sum fórust við hvørjum skipi. Samlaða talið er 196, og tá eru ikki øll skip og allir umkomnir fiskimenn tiknir við.

Tú Ísland stóra jøkuland,
tú fagra oyggj í Atlantshavi,
hvør er sum tú, eitt oyggjaland
við dølum, jøklum og sævarsand.

Stórt er títt navn, stórt er títt hav,
stórt er tað meingi, sjógvurin gav
til mikla manna gavn,
veitt og ført inn í Íslandshavn!

Tú stóra oyggj vár bróðurland
vit frændir fingi mikla eyð,
í fornum døgum við tín sand,
har havið dró og súgur seyð!

So fjálgt var Langanes í ódn,
har Føroya knørrir fingi skjól,
tú vardi teir, sterka Íslands Bjørn,
So Norðhavsbarán bleiv sum ein tjørn!

Men mong ein Føroya skúta,
nú hvíllir við tín fót,
í ódnum máttu lúta,
teim bjóðst ei bøn og bót!

So mangur Føroyasonur
var tikin í tín favn,
í Føroyum grótu konur
tað Íslands hav og navn!

Har Hekla goysir eld og grót,
og harður stormur helt ímót,
har Føroyasynir flutu nær,
eldsteinar hóttu teirra far!

Við Grindavík og Meðlandsbarm
vårt Føroyafólk fekk sáran harm,
har sluppin Anna (17) og Løvenørn (11),
tær fórust har var eingin vón.

Og Ernestina (9), hitt fríða far
og henni næst mong onnur kær,
har Fossanes (19) og Nólsoy (20) við
og Neptun (23), báðar lið um lið!

Og Phi-Phi sakk við oyggjabólk,
Immanuel (19) við alt sitt fólk,
Tór I á Gletting søktur var
Tór II (18) var søktur Portlandi nær!

Í Íslands havi hvurvu teir,
og aldri her teir síggjast meir,
har Sólarris (5) við Dalatanga
fekk minubrest, sakk eftir vanga!

Við Mánaroyggjar Standard fór
og Kristina (16) sluppin stór,
við Eysturlandið Dora (17) sakk,
við Portland Laura (19) sjógvin drakk!

Boneta sakk við tína strond
Verdandi (15) og Arisona hond í hond,
John Bull, ásigld við Langanes
Og Havfrúgv sigldi á Norðlandsfles!

Atlantic sakk við Dalatanga,
Heimdal á Hornafirði langa,
Zealous fór á Eysturstrond
Og Queen við Vestmannaeyaland.

Gracie (7) var mín fyrsta skúta,
í ódnarstormi tú mátti lúta,
so djúpt tú sakk í Atlantshav,
ógloymandi minnir tú mær gav!

Eg sá teg, Ísland, tú ert stórt,
Land og firðir og fjøllini bjørt.
Eg sá teg, land, eg minnst væl
Tey nes og oddar í stórum tal!

Á Akureyri og Siglufjørð
Og Skálholt er á Íslandsfjørð,
Seyðisfjørður og Miðfjarðanes,
Vattanes og Skrúðurfles!

Av Grindavík, á Patreksfjørð
og Húsavík á Norðlandsfjørð
vit sigldu suður til Whalsback
tú stóra Ísland við nøv og nakk!

Eg nevna má ein Íslandsmann,
Fridrik Fridriksson eitur hann.
Hann ungur kom til Føroyaland,
í Tórshavn fann sín Frelsarmann.

Fridrik var barnavinur stóri,
ein Íslandssonur í Kirkjukóri,
í Lækjarsgøtu hans mynd og ond,
væl goymdur og kendur í Norðanlond!

Eg vildi sæð teg, Ísland stórt,
eg sá teg, tá ið vón var bjørt.
Eg minnst teg so sera væl,
Teir firðir og fjøll í stórum tal!

Føroyingar sigldu hin breiða fjørð
tó nakrir sova í Íslands jørð,
á teir breiddi Ísland móðurlak,
teir ofraðu alt fyri Føroya sak!

Ikki Streymur men Streymoy

Á myndini síggja vit:

1. Danskur vrakari, 2. Abraham Abrahamsen, Strendur, 3. Danskur vrakari, 4. Jóhan Johannesen, Havn, 5. Rubek Rubeksen, hjá Essa, Havn, 6. Thøger Jensen, Korsør, sum hevði verið við. 7. og 8. eru tveir danskir dreingir.

Tað hevur víst seg, at hetta er manningin á Streymoy og ikki á Streymi, sum vit hildu í seinasta blað.

Páll Nolsøe hevur myndina í Siglingarsøguni.

Myndin er frá 1916, tá Streymoy hevði verið í New Foundlandi, sum tað fyrsta føroyska skip á hesum leiðum. Hetta er fyrr umrøtt her í blaðnum.

Skipari var Kvívíks Tumm-as. Tann 27. oktober fóru teir til Keypmannahavnar at landa veiðuna, sum var avreidd fyri kr. 18.589.

Við okkurt um 25.000 ymskum vørum á hyllunum, stendur landsins størsta goymsla av eykalutum til taks hjá føroyska flotanum. Aftanfyrir stendur eitt samtak av trimum føroyskum skipasmiðjum og einum mekaniskum verkstaði, ið hevur meir enn seksti ára royndir innan veitingar til skipaflotan – alt frá smærri umvælingum og viðlíkahaldi til um- og nýbygging av skipum.

Góðkendir tænastruðveitarar av:
Wärtsilä
Deutz-MWM
Scania & Valmet
Callesen
Ulstein Brattvaag
ABB-Turbochargers
Desmi pumpum

Verið 25 ár við "Ocean Prawns"

Í hesum døgum eru 25 ár síðan Árni Joensen og Aksel Niclassen úr Mið-vági fóru við danska rækjutrolaranum "Ocean Prawns". Teir eru framvegis við, og tá skipið kemur inn í Canada mitt í

mánaðinum verður hetta markerað við einum há-tíðarhaldi.

Hetta er aftur eitt dømi um hvussu støðufastir føroyskir fiskimenn eru, eisini tá talan er um at sigla við útlenskum skip-

um. Vit ynskja hesum báðum knassum tillukku og eydnu við framtíðar sjó-lívinum.

stephanssons hús

P/F Tórshavnar Skipasmiðja
Tlf. +298 31 11 55
Fax +298 31 11 25
e-mail: info@faroyard.fo

P/F Skipasmiðjan á Skála
Tlf. +298 44 11 55
Fax +298 31 44 25
e-mail: skala@faroyard.fo

Vestmanna Skipasmiðja
Tlf. +298 42 40 10
Fax +298 42 40 05

Runavíkar Mekaniski Verkstaður
Tlf. +298 44 70 36
Fax +298 44 78 34

www.faroyard.fo

"King Arthur"

Vit hava aftur eina skipsmynd, sum er frá Fornminnissavninum.
Haldane Joensen greiðir soleiðis frá:

Her er so ein skipsmann-
ing (Snr. 3350F03113),
sum eg haldi vera av
"King Arthur" og man hon
helst verða tikin beint
áðrenn ella uml. 1930 tí 3
av manningini eru kendir,
men hvørjir eru hinir?

Vanliga hevði Kristian
manning "fyri norðan Múl-
an", so roknast má við at
øll manningin eru norð-
ingar.

Teir vit kenna eru:

- 9 Emil Johannesen,
f. 1900 (beiggi tann
kenda Mortan í
Hvannasundi).
- 13 Jens Christian Juste-
sen, f. 1892 á Oyruni
(Norðdepli), og var
hann í mong ár sam-
an við Jóin, ein ger-
andismynd í Havn.
- 14 Christian Christian-
sen, skipari (Kristian í
Hvannasundi) f. 1875
á Eiði har pápin Havna-
Jógvan, úr Jansstovu í
Havn tá arbeiði í
Handlinum hjá Kruse.

Hesin Havna-Jógvan bleiv
seinni tann næsti fyri-
støðumaður fyri úthandl-
inum hjá Jørgen Bech &
Sønner í Norðdepli.

Kona Jógvans, Elisebeth
Mariane Debes, var eisini
úr Havn. Hon kom úr hús-
inum "á Bakka".

"Hvannasundsbrøðurnir",
sum Christian og hin
beiggin Sámal vanliga
vórðu nevndir, búðu í
Havn, og áttu eisini "Grun-
dick", men kom hon
seinni og er hetta tí helst
manning av "King Arthur".
Ein beiggi Kristians,

Debes nevndur, tók við
handlinum aftaná pápan í
Norðdepli.

Systir teirra Anna, var
gift við Janusi Djurhuus,
skaldinum.

Kennir nakar hinar á
myndini? Latið okkum
frætta!

3350F02669

"Jóannes Patursson" kom til Havnar

Í teimum Hugbirtingum hjá Pet-
ur Háberg, sum vit høvdu í sein-
asta blað um "Broytingartíðir" er
komin ein misskiljing. "Jóannes
Patursson" varð ikki bygdur til

Kjølbro, men til Uvak í Havn.
Søgan um hvussu hesin vala trol-
arin endaði hjá Kjølbro kann les-
ast í "Jól á Halanum" hjá Hans
Paula Johannesen.

Í somu grein varð skeivt sagt,
at "Kallsevní" var kolfýrdur. Hann
var oljufýrdur og samb. okkara
heimildarmanni brúkti hann
eina rúgvu av olju!

Lívsvirði

Men eg meti lív mítt einkis vert fyri meg
sjálvan, um eg bara má fullføra skeið mítt
og ta tænaðuna, sum eg fekk frá Harra-
um Jesusi: at vitna um gleðiboðskapin
um Guds náði.

Áp. 20,24.

Lívsvirði er vorðið eitt mótaorð. Bæði ung og gom-
ul eru upptikin av tí. Umráðandi er at fáa sær eitt
meningsfyllt arbeiði við góðari løn og eftirløn. Í
fritíðini má tað verða pláss til eftirútbúgving,
kvøldskúla, ítrótt ... so at fólk eisini í fritíðini "liva",
so leingi tey liva og fylgja sínum hjartans ynskjum
– sínum lívsvirðum.

Tiltøk, ítriv og annað verða gjørd, so eisini tey
eldru fáa ein meningsfyltan dagligdag, sum gevur
bæði lívsvirði og sjálvsvirði – nakað at fara upp til
og liva fyri. Hetta er bæði gott og gagnligt.

Kortini skal ein og hvør rannsaka sjálvan seg og
kanna eftir, um lívsvirðini veruliga eru virði, og
um tíðin og orkan verða rætt nýtt.

Søgan um ríka bóndan í Luk. 12 kann endurtaka
seg. Hann hugsaði bara um seg og sítt og livdi bara
fyri tí. Góðs og fæ var lívsvirði hansara. Í sjálv-
góðsku tosaði hann bara við sál sína og hevði um-
sorgan fyri henni. Gud, næstin og tey ævigu virðini
høvdu ongan týðning fyri hann. Hann var ein dári,
segði Jesus.

Paulus gjørdi tað øvuta av tí, sum bóndin gjørdi,
og sum mong gera í dag.

Lívsvirði hansara var ikki at fremja egin áhuga-
mál ella fylgja hjartans ynskjum.

Hann gekk ikki egnar leiðir, bygdi ikki sítt egna
kongaríki, var ikki gripin av forgeingiligum lutum
og nýtti ikki tíðina til tað, sum ongan týðning
hevði. Hann var ikki fyrst og fremst upptikin av at
liva leingi ella róligt.

Lívsins djúpa meining og sanna lívsvirði fyri
hann var lívið saman við Jesusi. Tí segði hann: "Eg
meti lív mítt einkis vert fyri meg sjálvan." Alt lív
hansara var ein Jesu-tænasta fyri næstan. Her steig
hann í Jesu fótasporum. Mark. 10,45

Jesus hevði frelst Paulus og gjørt hann til boðbera
sín. At varðveita trúna og fullføra tænaðuna
hevði størri týðning enn sjálvt lívið.

Tú ert ikki Paulus. Tú fært kanska heldur ikki
somu fulltíðartænastu sum hann. Kortini vil Jesus
eisini fæla teg og fylla teg við sær, so títt sanna
lívsvirði, títt góða, títt ríkidømi verður Kristus.
Hann er einasta veruliga og æviga lívsvirðið.

Tá kanst tú siga sum Ásaf, at "mítt góða er at vera
Gudi nær!"

Hesi lívsvirði koma tá at seta dám á tín dagligdag
– til gleði og signing fyri næstan.

Tá kanst tú gera orð Paulusar til tíni: "Lívið er mær
Kristus, og deyðin ein vinningur."

www.fiskimannafelag.fo

FISKIMÁLARÁÐIÐ

Fiskivinnuroyndir 2005 Lýsing eftir umsóknum

Fiskivinnuroyndir er ein játtan hjá Fiskimálaráðnum, sum stuðlar undir gransking og menning innan fiskivinnuna:

Fiskimálaráðið hevur gjørt av, at verkætlanir innan fylgjandi økir hava fyrirun:

- Fiskiskapur við ábyrgd
- Royndarveiða, framleiðsla og søla
- Virðisøking av fiski
- Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni
- Heilsa, trygd og umhvørvi

Hvør kann søkja?

Fyrirtekur, almennir stovnar og einstaklingar kunnu søkja um stuðul úr Fiskivinnuroyndum.

Um tørvur er á at orða hugskot til ítøkilgar verkætlanir ber til at seta seg í samband við samskiparan um hetta.

Umsóknir skulu vera samskiparanum í fiskivinnugransking í hendi í seinasta lagi mánadagin 15. nov. 2004 kl. 12.00.

Meira fæst at vita:

Programm, umsóknarbløð, vegleiðingar og annað kunnandi tilfar fæst á heimasíðu okkara www.fvg.fo

Áhugað eru vælkommin at venda sær til Maritu Rasmussen, samskipara, við møguligum spurningum.

Fyrivarni verður tikið fyri játtan á Løgtingsins fíggjarlóg fyri 2005.

Marita Rasmussen, samskipari

Tlf.: 35 30 30

fartel.: 22 80 01

t-post: maritar@fisk.fo

Umsóknir skulu sendast til:

Fiskimálaráðið

Samskiparin í

fiskivinnugransking

Yviri við Strond 17

FO-100 Tórshavn

Eyka tyrluflúgving í høystfrítíðini

Í høystfrítíðini verður eyka flúgving við tyrluni.
Mánadagin 11. oktober og hýggjardagin 18. oktober
verður flugló sum fríggjaleg. Telen er um eina roynd
fyri at vita, um undirtaka er fyri eilíðri eykaflúgving.

Verðisgrætt ferðavæðing
eins og flúgvingar og útbúgvingar

ATLANTIC AIRWAYS

Flugvæðing - FO-100 flúgvingar
Tlf 34 11 00 - Faks 34 11 01 - eyka@atlantic.fo

FISKIMÁLARÁÐIÐ Fiskiveiðieftirliti

Dekkarar til Fiskiveiðieftirlitið

Eitt avloysarastarv sum fulltíkin dekkari og eitt starv sum ófulltíkin dekkari á skipunum hjá Fiskiveiðieftirlitinum, verða her við lýst leys.

Fulltíkin dekkari:

Arbeiðið umfatar at ganga vakt, og annars taka lut í vanligum skipsarbeiði.

Førleikakrøv:

- Lýkur krøvini sum fulltíkin dekkari sambært kunngerð nr. 50 frá 12. mai 1999 um sjóvinnubrøv og útbúgvingarkrøv til sjófólk.
- Heilsuváttan fyri sjófólk (uttan avmarkingar og skikkaður til kag-tænastu)
- Trygdarskeið krevja vit fyri avloysarnar
- Skeið, so sum eldsløkking, fyrstu-hjálp og onnur ið eru viðkomandi fyri starvið er ein fyrirunur, tó ikki ein treyt

Avloysarastarvið er avmarkað til 11. feb. 2005.

Starvið sum fulltíkin verður at seta sum skjótast.

Ófulltíkin dekkari til Fiskiveiðieftirlitið

Ert tú ung/ungur, og hevur hug til arbeiði umborð á skipi, er hetta ein góður møguleiki.

Starvstíðin sum ófulltíkin dekkari telur á sama hátt sum starvstíð við handilsskipum

Arbeiðið umfatar at ganga vakt, og annars vanligt deksarbeiði.

Førleikakrøv:

- Heilsuváttan fyri sjófólk (uttan avmarkingar og er skikkaður til kag-tænastu)
- Trygdarskeið (Fyrirunur men ikki krav)

Setanin er avmarkað til tvey ár. Starvið sum ófulltíkin verður at seta til 12 nov 2004

Setanartreytir og løn eru sambært sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og Starvsmannafelagið. Setanarækið er Fiskimálaráðið og stovnur undir tí. Tænastustaðurin er í lýtuni Fiskiveiðieftirlitið.

Skrivlig umsókn við: CV, avriti av prógvum og møguligum viðmælum, skulu vera Fiskiveiðieftirlitinum í hendi í seinasta lagi 14. oktober 2004 kl. 12.00.

Umsóknir skulu sendast til:

Fiskimálaráðið

Att.: Fiskiveiðieftirlitið

Postsmoga 347

110 Tórshavn

Nærri upplýsingar um starvið, kunnu fáast við at venda sær til Fiskiveiðieftirlitið á tlf. 353030 og tosa við Jóannes Heimustovu, samskipara.

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust og hondgjórdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 42 40 34 / 42 30 01

fartlf: 21 33 17

fax: 42 47 97

Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

**Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton,
bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir**

Vit útvega eisini:

Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísir !!

FARPACK

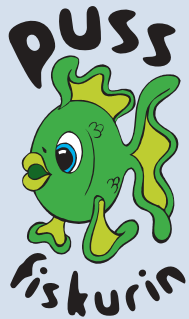
Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Føroy Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

Vit ótaka okkum at gera lýsingar fyri virkir og einstaklingar uttan meirkostnað fyri lýsaran
Her fært tú bestu lýsingaravtaluna - blaðið verður stórt sýnt á flestum sálpsittarstingum

Lýsingar
Tlf: 311569

Bretski fiskimálaráðharrin á vitjan í Føroyum

Sum teimum flestu kunnugt var bretski fiskimálaráðharrin í seinasta mán-

að í Føroyum at kunna seg um føroysk fiskivinnuviðurskipti. Serligan áhuga

hevði hann fyri fiskidagaskipanini, sum hevur vakt ans í Bretlandi. Skipað

varð eisini fyri fundi við føroysku fiskivinnuna, og her luttóku umboð fyri fiskimannafelagið, reiðarafelagið og ráfiskakeyparafelagið. Frá FF fekk ráðharrin tilfar á enskum um støðuna hjá fiskimonnum.

Men ráðharrin ásannaði, at tað var ikki bert sum at siga tað at fáa broytt teirra skipan. Hon er ásett av ES, og skal nakað broytast, skal hetta verða gjørt í samband við ES. Og hetta kann taka heilt væl av tíð, um tað í heila tikið letur seg gera.

Annars hevur ráðharrin eitt sera víttspennandi ar-

beiðsøki. Hann er eisini ráðharri fyri djóravælfærd, og hevur hann tískil eisini verið uppí málinum um banning av revaveiði, sum hevur skapt stóra ósøking í Bretlandi. Orsøkin fyri hesum banni er at steðga teirra djórapiðslu sum fer fram, har revarnir verða jaktaðir av hundum, sum býta revarnar til avlív.

Nú verður spennandi hvat ið kemur burtur úr hesi stuttu vitjan, sum bert vardi ein dag.

Bóndin ber sítt tíggjunda barn til dópin.

– Heldur tú ikki at tú hevur nokk av børnum nú?, spyr prestur.

– Men tað stendur í Bibliuni at vit skulu befólka jørðina.

– Ja, tað er rætt, men tað stendur ikki at tygum skulu gera tað einsamallur.

Tveir ríkmenn reypaðu.

– Eg eri so ríkur at eg kundi keypt alla verðina.

– Ja, men eg eri ikki áhugaður í at selja.

Ein maður fer gangandi eftir strondini, og av misgávum sparkar hann til eina flösku, ið liggur í sandinum.

Í tí sama kemur ein andi úr flöskuni, og sigur: - Tú hevur givið mær frælsið aftur aftaná 100 ár í fangaskapi. Afturfyri skal eg hjálpa tær við einum ynski.

– So vil eg fegin vitja beiggja mín í Avstralia!

– Í lagi, so gandi eg eitt flogfar fram, so tú kanst flúgva yvir har.

– Nei, tað gongur ikki, eg tori ikki at flúgva.

– Um eg so gandi eitt skip fram?

– Nei, tíverri, eg ræðist eisini vatn. Men kanst tú ikki byggja ein motorveg yvir hagar?

– ERT TÚ SVAKUR? Eg kann ikki byggja ein veg heilt yvir hagar. Kann eg ikki hjálpa tær við einum øðrum ynski ístaðin?

– Jú, eg vil eisini fegin læra at skilja kvinnur.

– Tú... hasin motorvegurin... skal hann hava tvær ella fyra breytir?

Ben Bradshaw, nr. 2 frá høgru, og hansara fylgi lurtar við andakt eftir sjónarmiðum hjá føroysku fiskivinnuni.

Føroysku umboðini vóru Egil Olsen, Jákup Sólstein, Jógvan Norðbú og Óli Jacobsen, sum ikki er á myndini.

Ráðharrin hevði nógv um at vera. Her er hann kanska við at fyrireika røðuna, sum hann skuldi halda á landsfundi hjá sínum floksfeløgum í Føroyum dagin eftir.

dagsins MYND

Tað man vera sera sjáldsam, at tað eru tvey strandfaraskip í Svínøi senn. Men hetta hendi tann dagin Malla fór til gravar. Upprunaliga ætlanin var at Másin skuldi sigla tvær ferðir á Eiðið. Men her var ókyrt. Tað er dupult so leingi at sigla á víkina, so tað gjørdist neyðugt at tvey skip sigldu, tá roknað varð við nógvum fólki.

Her síggja vit Másan liggja við bryggju, meðan Barsskor bíðar til hann sleppur at, tá Másin er farin frá aftur.

Tvey strandfaraskip í Svínøi

